Гос. книжная палата УзССР

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 22 (8.606) ◆ 1995 йил 20 февраль, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

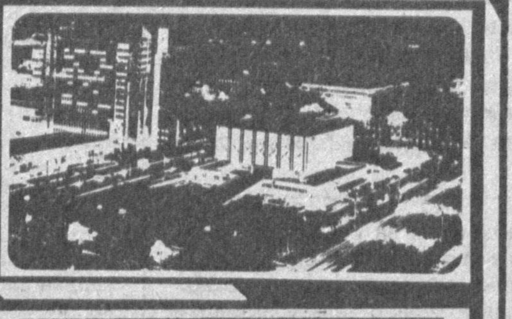

ТАШРИФ САМАРАЛИ БЎЛДИ

Сеул. 17 февраль. (ЎзА махсус мухбири Қулмон Очил хабар қилади). Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Корея Республикасига давлат ташрифининг учинчи куни учрашувлар ва музокараларга бой бўлди.

Бугун Ўзбекистон раҳбари Корея Республикаси Миллий мажлиси Раиси Хванг Пак Жу ва мамлакат сиёсий партиялари раҳбарлари билан мулоқотда бўлди. Дўстона суҳбат чоғида Ислом Каримов Ўзбекистонда амалга оширилаётган сиёсий, иқтисодий ислоҳотларнинг дастлабки якунлари, хусусан, Олий Мажлисга кўппартиялилик ва демократия тамойиллари асосида ўтган сайлов ҳақида сўзлаб берди. Икки мамлакат парламентларининг ўзаро ҳамкорлигини йўлга қўйиш муҳим эканини таъкидлади.

Президент Ислом Каримовнинг Жанубий Корея савдо ва саноат вазири Пак билан мулоқоти чоғида Ўзбекистон ва Корея Республикалари ўртасида савдо-иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш ҳақида фикрлашиб олинди. Суҳбатда куни кеча икки мамлакат раҳбарлари Сеулда имзолаган ҳужжатлар бунинг учун муҳим асос бўлиб хизмат қилиши алоҳида қайд этилди.

Президент Ислом Каримовнинг Корея Республикасига сафари дастури ниҳоятда тиғиз. Ўзбекистон раҳбари ташриф давомида бутун дунёга машҳур «Самсунг электроник» компанияси раҳбарлари билан суҳбатда бўлди. Шунингдек, Корея тўқимачилик уюшмаси раҳбарлари мамлакатимиз Президенти шарафига уюштирган қабул маросимида иштирок этди. Ҳар икки учрашув чоғидаги мулоқотларда кореялик ишбилармонлар Ўзбекистон раҳбарини ўзаро ҳамкорлик борасида ўртага ташлаган таклифларини диққат билан тингладилар. Учрашувлар саволлар, истаклар ва амалий ҳамкорлик юзасидан билдирилган таклифларга бой бўлди. Уларда Корея раҳбарлари, ишбилармонлари Ўзбекистонга катта хайрихоҳлик ва қизиқиш билан қараётганини яна бир бор ўз ифодасини топди.

Ташриф ниҳоясида Корея Республикаси Президентининг «Чонг ваде» («Зангори уй») деб номланган муҳташам саройида Ўзбекистон Президентини тантанали кузатиш маросими бўлиб ўтди. Сарой майдонида фахрий қоровул саф тортди. Икки давлат мадҳиялари янгради. Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам рафиқаси билан Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва унинг рафиқасини тантанали равишда кузатиб қўйди.

Мамлакатимиз раҳбарининг Корея Республикасига давлат ташрифи якунланди. Бу ташрифни ҳеч иккиланмай тарихий сафар, деб аташ мумкин. Ушбу ташриф икки мамлакат ўртасидаги ўзаро ишонч, тенглик ва манфаатли ҳамкорлик тобора ривожланиб бораётганини кўрсатди.

ПРЕЗИДЕНТ САФАРДАН ҚАЙТИБ КЕЛДИ

17 февраль куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Корея Республикаси сафаридан ватанимизга қайтиб келди.

Мамлакатимиз раҳбарини Тошкент аэропортида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Ғуломов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

(ЎзА).

Йигирув цехи «Тоштўқимачи» ҳиссадорлик жамияти фаолиятида алоҳида ўрин тутади. Чунки ҳар бир тўқилган матонинг сифати йигирилган ипнинг сифатига тўғридан-тўғри боғлиқ.

СУРАТДА: цех илғорларидан Надя Қодирова, Ҳафиза Шамшиева ҳамда Ольга Анониналар тайёр ипнинг сифатини кўздан кечиришмоқда.

Козим Ўлмасов олган сурат.

МАРКАЗНИНГ МУСТАҲКАМ ТАРМОҒИ

Ўқувчи ёшлар билимини баҳолашда тест синовлари муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда. Шу сабабли умумтаълим мактаблари, лицей ва гимназияларда бу усул ўзига кенг йўл топди.

Тошкентдаги 300-лицей педагогик жамоаси ҳам бу маърифий тадбирни ўқув жараёнига тўлиқ тадбиқ этишга муваффақ бўлди. Физика-математика йўналишида ёшларга пухта билим беришга ихтисослашган бу билим даргоҳида тест синовларини жорий этишда қатор олий ўқув юртларининг ёрдами катта бўлмоқда.

Бу соҳада орттирилган бой методик тажриба жойларда оммалаштирила бошланди. Педагогик жамоанинг илғор иши шаҳар халқ таълими бош бошқармаси томонидан ҳам маъқулланди.

Лицейнинг тест синовларини тадбиқ қилишдаги фаолиятини эндиликда республика миқёсида ҳам оммалаштириш тадбирлари кўрилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги тест синовлари республика қўмитаси ҳам илғор тажрибани инобатга олиб, лицейда йирик негиз яратишни лозим топди.

Ўнинчи ва ўн биринчи синфлар ўқувчилари учун бу ерда тест синовлари бўйича марказ тармоғини ташкил этишга киришилди. Шу мақсадда билим даргоҳининг компьютер синфи фаолияти кенгайтирилиб, у янги «ақл»ли машиналар билан жиҳозланади.

Ўқувчиларни компьютер билан ишлашга ўргатиш ва шу асосда тест синовларига тайёрлаш толиби илмларни олий ўқув юртига ҳозирлаш жараёни бўлиб, ўзига хос курс вазифасини ўтайди. Мазкур курс яқин орада ўз фаолиятини бошлайди.

Акбар АЛИЕВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

❑ Машҳур «Алкател» немис фирмаси мутахассислари Наманганадаги йирик телефон станцияларидан бирида асбоб-ускуналарни ўрнатишга киришдилар. Белгиланган ишларни бажариш учун 14,5 миллион немис маркаси сарфлаш мўлжалланмоқда.

❑ Жиззах шаҳри аҳолиси учун қулай транспорт хизматини йўлга қўйиш мажбуриятини зиммасига олган «Суғдиёна» фирмаси Россиядаги троллейбус ишлаб чиқариш заводи билан шартнома тузди. Айни пайтда шаҳарнинг марказий Шароф Рашидов ва Карл Маркс кўчалари кенгайтирилиб, замонавий йўлларга айлантирилмоқда. Шу йилнинг биринчи ярмида троллейбус ҳаракати йўлга қўйилади.

❑ Сирдарёнинг Бахт шаҳрига қарашли чекка қўрғонлардан бирида яна бир кичик корхона иш бошлади. Вилоят ҳокимлиги амалий ёрдами билан тикув цехи 490 минг сўмлик дастгоҳлар билан жиҳозланди.

❑ Ўзбекистон кинематографчилар уюшмаси сўнгги йилларда яратилган энг яхши асарлар учун танлов эълон қилди.

❑ Тошкентда республика олий ўқув юртлариаро хорижий адабиётлар кутубхонасида очилган кўргазмада жаҳоннинг етакчи иқтисодчиларининг асарлари намойиш қилинмоқда.

❑ Дружба шаҳрида «Дўстлик» деб аталган янги бозор ишга тушди.

❑ Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг халқаро болалар жамғармаси вакиллари Сурхондарёда бўлиб, вилоятда болалик ва оналик муҳофазаси бўйича амалга оширилаётган ишлар билан танишдилар.

❑ Ишчилари Қарши — Шўртан поездида ишга қатнайдиган «Шўртангаз» корхонаси транспорт харажатлари учун кетадиган ҳақни тўлашни ўз зиммасига олди.

❑ Қорақалпоғистон давлат ёш томошабинлар театрида қозоқ драматурги С. Болғабоевнинг «Энг гўзал келинчак» асари саҳналаштирилди. Уни томошабинлар илиқ кутиб олишди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Чеченистон ҳудудидаги бирлашган қўмондонлик кучлари гуруҳи матбуот маркази вакилининг берган маълумотларига қараганда, маҳаллий аҳолидан дудаевчиларнинг Россия Қуролли Кучлари байрами арафасида — 22 февралдан 23 февралга ўтар кечаси федерал қўшинларга қарши иғвогарлик ҳаракатлари режалаштирилаётганлиги ҳақида хабарлар келмоқда.

❑ Грозниййда федерал кучлар томонидан Жоҳар Дудаевнинг катта акаси — Бекмурза Дудаев қўлга олинди.

❑ Нахичеванда ноқонуний қуролланган бўлинмаларни қуролсизлантириш бўйича Ички ишлар вазирлиги ўтказаётган операциялар туфайли вазият кескинлашди.

❑ Россия давлат думаси кенгаши Эстонияга парламент делегациясини юбормаслик ҳақида қарор қабул қилди.

❑ Тожик-Афғон чегарасининг Помир ҳудудини қўриқлаётган Қозоғистон бўлинмасининг тўрт нафар аскари мина портлаши оқибатида ҳалок бўлди.

❑ Россия Федерацияси Президенти Борис Ельцин «1992 йил октябрь-ноябрида осетин-ингуш можароси оқибатларини бартараф этиш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонига имзо чекди.

❑ Москва банклараро валюта биржасида бўлиб ўтган савдода 1 АҚШ долларининг қиймати 4314 рублни ташкил этди.

ХОРИЖДА

❑ Хитой Ғарбдаги ядровий давлатларни Пекин билан Москвадан намуна олиб, биринчи бўлиб ядро қуролини қўлламаслик тўғрисидаги битимни имзолашга даъват этди.

❑ Перу билан Эквадор чегара атрофидаги баҳсли ҳудуд туфайли 26 январдан бошлаб давом этиб келаётган қуролли можарода ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимни имзоладилар.

❑ Саудия Арабистони Яман билан туташ чегараларини қайта кўриб чиқишга розилик билдирди, деди Яман Бош вазирининг ўринбосари Абдул Қодир Важамол.

❑ Жанубий Африка Республикаси Президенти Н. Манделла Махатма Ганди номидаги тинчлик мукофотига сазовор бўлди.

❑ Мексика кўрфазида Америка Қўшма Штатларининг нефть компанияларидан бирига қарашли вертолёт қулаб тушди.

❑ Туркия пойтахтида 3 та кучли портлаш рўй берди.

❑ 100 ёшли чол Теҳрондаги судлардан бирига хотини билан ажралиш тўғрисидаги ариза билан мурожаат қилди. Унинг сўзларига қараганда тўйгача бўлғуси хотинининг феълини яхши билмаган экан. Кейин болалари деб 47 йил хотини билан тишини-тишига қўйиб яшабди. «Эндиликда болаларим вояга етишди, шу боисдан қолган умримни ҳузур-ҳаловатда ўтказишга қарор қилдим», деган чол судьяларга.

Меҳнат жамоаларида

СИФАТЛИ МАТОЛАР

«Тоштўқимачи» ҳиссадорлик жамиятининг биринчи тўқув фабрикасининг Исроил Иброҳимов бошчилик қилаётган 3-тўқув цехи меҳнат жамоаси ишлаб чиқаришда юксалиш сари интилаётган жамоалардан бири саналади. Цехда ҳали қилиниши ва бажарилиши лозим бўлган ишлар кўлами тармоқнинг бутун бир маҳобатли майдонини эгаллаб ётган бўлса ҳам, муқим туриб қолиш ва орқага тисарилиш ҳолларига чек қўйиш учун маълум имкониятлар заҳираси ҳали мавжуд. Бу имкониятлардан тўла ва батамом фойдаланиш цехда ҳозирча энг долзарб бўлиб турган вазифалардан биридир.

-Жамоани бир улкан кемага қиёслайман, - дейди цех бошлиғи. –Бинобарин қаноти остида ишончли одамлари бўлган учувчи ҳеч қачон парвозда панд емайди. Цех бошлиғини ҳам шунга қиёс қилса бўлади. Менинг Галина Прохорова, Мунира Ғафforова, Надя Эмерова, Умида Матёқубова каби тўқувчиларим, Сергей Прохоров, Мирзо Чўлибоев, Дилмурод Самадов каби уста ёрдамчиларим бор. Смена мастерларимнинг ҳар бири ўз ишига пухта ёндошадиган, қуйи ва юқори тоифали одамлар билан ҳам тил топа биладиган омилкорлардан ҳисобланади. Шунинг учун ҳам айни кунларда шовқинсиз дастгоҳларда тўқиб чиқараётган ҳар бир қарич матоларимиз сифатлилиги билан ажралиб турибди. Бунинг замирида бир-биримизга бўлган ишонч ва ҳурмат ётади.

Жамоа аъзолари бир тану бир жон бўлиб, сидқидилдан меҳнат қилганликлари туфайли ўтган ойда 847 минг метр сифатли хом сурп тўқиб чиқардилар. Зеро бу ерда 176 нафар турли миллат вакиллари меҳнат қилишади. Аҳил жамоа бундан кейин ҳам ўзларининг самарали меҳнатлари билан иқтисодиётимизни ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшиш ниятида.

Мурод ХОЛИЁРОВ.

/ ЯНГИЛИКЛАР / ВОҚЕАЛАР / ХАБАРЛАР

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

/ ЯНГИЛИКЛАР / ВОҚЕАЛАР / ХАБАРЛАР

КЕНГ МИҚЁСДАГИ РЕЖАЛАР

«1941-1945 йиллардаги урушда фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни нишонлашга оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги Вазирлар Маҳкамаси қарорининг бажарилиши юзасидан Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлигида бўлиб ўтган мажлисда мазкур масала бўйича вазирлик тасарруфидаги ташкилотлар томонидан Республика миқёсида ўтказиладиган тадбирларнинг савиясини талаб даражасига кўтариб, режада кўрсатилган барча оммавий ишлар юзасидан назоратни кучайтириш масалаларига эътибор қаратилди.

Шунингдек, халқ амалий санъати усталари билан ҳамкорликда амалий санъат кўргазмалари ташкил этиш, маданият ва истироҳат боғларида уруш қатнашчиларига маданий хизмат кўрсатадиган санъаткорлар, фахрийлар билан учрашувлар ўтказиш, хотира оқшомлари уюштириш, 1995 йилнинг 1-чорагида бадиий-ҳаваскорлик жамоалари ўртасида «Ватанпарварлик руҳидаги куй ва қўшиқлар» республика кўрик-танлови ўтказиш, китобхонлар конференциялари ва ўқув юртларида амалий тадбирлар ўтказиш зарурлиги юзасидан келишиб олдилар. Булардан ташқари «Шон-шуҳрат» музейларини Ғалабанинг 50 йиллиги муносабати билан талаб нуқтаи назаридан қайта таъмирлаш ҳамда кўргазмага қўйиладиган экспонатларни янгилаш масаласи юзасидан ҳам тегишли бошқармаларга вазифалар топширилди.

Гулмира МУСАЕВА.

Ўзбекистон ва жаҳон

АЖОЙИБ ТУҲФА

Успенский номидаги мусиқа мактабида Германия Федератив Республикаси элчихонаси ходимлари иштирокида олмон юртидан Ўзбекистонга совға сифатида юборилган умумий қиймати 31 минг немис маркасилик блокфлейта, клавесин, кларнет ва бошқа пуфлаб чалинадиган мусиқа асбобларини топшириш маросими бўлиб ўтди. Мазкур мусиқа асбобларидан Тошкент Давлат консерваторияси ва Успенский мактаби талабалари ўз билим-маҳоратларини ошириш йўлида фойдаланишади.

Тадбир чоғида ГФР элчихонасининг маслаҳатчиси жаноб Ханс Юрген Кайльхольц сўзга чиқиб, Ўзбекистоннинг жаҳон мусиқа маданиятида тутган ўрни ҳақида тўхталди.

— Ўзбекистонда, — деди у, — халқ мусиқаси анъаналари жуда мустаҳкам. Ва шунинг билан бирга Европа мусиқасининг ҳам у ерда илдизлари теран ва унинг келгусида ривожи учун катта имкониятлар мавжуд. Қувонарли томони шундаки, жаноб Кайльхольц ва унинг рафиқаси Муқимий театри ва «Баҳор» концерт залида ўтказиладиган спектакль ва мусиқа кечалари, Тошкент давлат консерваториясидаги тадбирлару ўзбек тўйларида катта қизиқиш билан қатнашишмоқда экан.

Шунингдек, Кайльхольц ушбу «мусиқий» ёрдамнинг кўрсатилишида ўтган йилнинг октябрь ойида Тошкентда гастролда бўлган Мюнхен духовой квинтети аъзоларининг ҳиссалари катта бўлганлигини алоҳида таъкидлаб ўтди. Даста аъзолари Германияда ўзбек ижрочилик мактабининг муваффақиятлари тўғрисида гапириб, шу билан бирга уларга яхши мусиқа асбоблари зарурлигини ҳам айтиб ўтишганди. Ва Германия ташқи ишлар вазирлиги томонидан шу мақсад учун маблағ ажратилди.

Лайло АБДУЛЛАЕВА.

ХАРИДОРИ КЎП

Сергели туманидаги мавжуд қўшма корхоналарнинг фаолияти кундан-кунга ортиб, халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришда ва уни халққа етказиб беришда ўз самарасини кўрсатмоқда.

Айниқса «Ўз Райфл» ўзбек-швейцария қўшма корхонасида тикиб чиқарилаётган жинси шимлар ҳамда эркаклар кўйлаги харидоргирлиги ҳамда сифатлилиги билан ажралиб туради. Бу жамоа ўтган йили халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш режасини 103,2 фоизга адо этган эди. Айни вақтда бу кўрсаткични янада юқорига кўтариш маҳсулот турини кўпайтириш мақсадида астойдил меҳнат қилишмоқда.

Греклар билан ташкил топган «Ўз Эллас» қўшма корхонасида тайёрланган гугуртлар туманнинг, қолаверса шаҳримиз дўконларидан жой олган.

Гулнора САЪДИЕВА.

ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

«Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли якка тартибдаги уйларни қуришга мўлжалланган давлат ҳиссадорлик қурилиш жамияти бор. Бугунги кунга келиб ҳиссадорлик жамияти ишчилари кўп қаватли уйларни қуришни ҳам ўзлаштиришган. Масалан, улар томонидан ўтган йили шаҳарнинг «Чилонзор-30» мавзесидаги баланд иморатни қуришга бел боғланганди.

Мавзеда 41-уй номи билан аталган бино яқинда фойдаланишга топширилди. Қурувчилар мазкур 12 қаватли уйда қурилиш-тиклаш ишларини амалга ошириш билан бир қаторда, пардозлаш ишларини ҳам аъло даражада бажаришди.

Умумий сатҳи 4 минг 326 квадрат метрни ташкил этган уйга айни пайтда 58 нафар хонадон эгалари кўчиб киришмоқда.

Ғулом ЮСУПОВ.

ОНАЛАРГА ТУҲФА

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг акушерлик ва гинекология илмий-текшириш институтида Германиянинг Тошкентда фаолият кўрсатаётган «Шерринг АЖ» фирмаси маълумот марказининг очилишига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, «Соғлом авлод учун» жамғармаси, Германиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ваколатхонаси вакиллари иштирок этишди.

«Шерринг АЖ» фирмасининг Ҳамдўстлик давлатлари бўйича раҳбари Дитрих Вольфрам сўзга чиқиб, Ўзбекистонда соғлом авлодни вояга етказиш учун олиб борилаётган ишларга тўхталиб ўтди. Бу хайрли ишга фирма жамоаси ҳам ўз ҳиссасини қўшаётганлигини таъкидлади ва бу гал 140 минг дойч марка миқдорида ёрдам кўрсатилажагини маълум қилди.

Келгусида маълумот марказининг бўлимларини Фарғона водийсида ва бошқа вилоятларда ҳам очиш кўзда тутилмоқда. Бу эса республикамиз бўлажак оналарига тиббий хизмат кўрсатишни яхшилашга муҳим ҳисса бўлиб қўшилади.

Эркин ТЎЛАГАНОВ.

ГЕРМАНИЯ БИЛАН ҲАМКОРЛИК

«Дилором» аҳолига сартарошлик хизмати кўрсатувчи жамоа корхонасининг бошлиғи Одил Абдураҳмонов яқинда Германияда бўлиб қайтди. Унинг таъкидлашича жамоа корхонаси дунёга машҳур «Аг Велла» фирмаси билан ҳамкорлик қилиш ҳақида шартнома имзолади.

Шартномага кўра, яқин келажакда фирма пойтахтимиздаги сартарошхоналар, аёллар пардозхоналарини Германияда ишлаб чиқарилган жиҳозлар, пардозхоналарга қўйиладиган мебеллар ва зарур буюмлар билан таъминлайди. Шу йилнинг май ойида эса фирма маҳсулотларидан иборат кўргазма ташкил этилади.

Шавкат САЪДИЕВ.

ФОЙДАЛИ ИЗЛАНИШЛАР

Тошкент кимё-технология институтидаги «Экология» илмий гуруҳи олиб бораётган изланишлар ниҳоясига етди. Турли кимёвий бирикмалар синтези асосида сирт-фаол деб номланган модданинг ҳосил бўлиш механизми ўрганилди.

Бу модданинг асосий хусусиятидан келиб чиқиб, ундан халқ хўжалигининг бир қатор тармоқларида фойдаланила бошланди. Жумладан, нефть-газ қазиб чиқариш, бетон қоришмаларини тайёрлаш ва бошқа жараёнларда самара берувчи қўшилма сифатида ишлатишга тавсия этилди.

Дамира ЗАРИПОВА.

ПАСПОРТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Яқинда Миробод туманидаги Муқимий номли 154-мактабда XI синфни битирувчиларга янги паспортларни топшириш маросими бўлиб ўтди. Туман ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари, подполковник Абдуқодир Нурбоев бир гуруҳ йигит-қизларга паспортни топширар экан, уларга мустақил Ўзбекистонимиз учун етук мутахассис бўлиб етишишини тилади.

Маросимда Сарикўл маҳалласи оқсоқоли И. Рустамов, мактаб директори Г. Каримбоевалар сўзга чиқиб, паспорт олганларни қутладилар.

Замира СОЛИЕВА.

«НАВРЎЗ» ТАРАДДУДИ

Бектемир туманида аҳоли яшаш жойларини, маҳаллаларни ободонлаштириш ҳамда миллий байрамимиз — Наврўзга тайёргарлик бўйича махсус режа тузилди. Унга асосан «Бектемир», «Зилола», «Мажнунтол» маҳаллаларида гузар қурилади ва у Наврўз байрами арафасида ишга туширилади.

Шу кунларда гузар қурилиши бошлаб юборилди. «Бузовчи», «Бектемир» маҳаллаларида ариқ-зовурлар тозаланиб, тегишли тартибга келтириляпти. Баҳорги кўчат экишга тайёргарлик ишлари авж оляпти.

Мастура МИРЗАЕВА.

Футбол

ХАЛҚАРО МУСОБАҚАГА

Шу кунларда Қибрайдаги ўқув-машқ базасида футбол бўйича мамлакат олимпиячилар ва миллий терма жамоаларининг қизғин сафаролди тайёргарлик машқлари давом этяпти. Март ойининг биринчи ярмида Ҳиндистоннинг Калькутта шаҳрида Жавоҳарлаъл Неру «Олтин кубоги» халқаро мусобақасини ўтказиш режалаштирилган. Умумҳиндистон футбол федерацияси жаҳоннинг кўплаб олимпиячилари қаторида Ўзбекистон олимпия футбол жамоасини ҳам ушбу нуфузли турнирга таклиф қилди. Бош мураббий Зоҳид Ғуломов ва катта мураббий Виктор Тихоновлар раҳбарлигида 26 нафар футболчилардан иборат олимпиячилар жамоаси ана шу катта халқаро мусобақага ҳозирлик кўришмоқда.

ХХХ

Қибрайдаги ўқув-машқ базасида, шунингдек, Ўзбекистон миллий терма жамоаси ҳам сафар тараддудини кўрмоқда. 17-26 февраль кунлари Бангкок шаҳрида Таиланд қироли кубоги учун ўтказиладиган халқаро турнир мусобақаларига миллий терма жамоамиз ҳам энг биринчилардан бўлиб таклиф этилганди. Терма жамоа аъзолари ҳам бу йил ҳисобидан биринчи йирик турнирга тажрибали мураббийлар Биродар Абдураимов ва Юрий Саркисянлар раҳбарлигида қизғин ҳозирлик кўришмоқда.

Беҳзод ҲУСАНОВ.

Ҳозирги кунда бирон-бир соҳани алоқа воситаларисиз тасаввур этиш қийин, албатта. Қайси давлатнинг алоқа соҳаси ривожланмаган экан, демак у мамлакат тараққий этмайди. Буни яхши тушунган давлатимиз раҳбарлари кейинги пайтда алоқа тармоқларини ривожлантиришга алоҳида аҳамият беришмоқда. Хўш, бу борада Тошкент халқаро электр алоқаси марказида қандай ишлар олиб бориляпти? Шу хусусда марказ бошлиғи Марат Дадабоев билан суҳбатлашдик.

Ўзбекистон ва жаҳон

ЮРТИМИЗ ОВОЗИ ДУНЁГА ТАРАЛМОҚДА

— Марат Қодирович, халқаро электр алоқаси марказининг ташкил этилиши, унинг иш фаолияти тўғрисида қисқача сўзлаб берсангиз.

— Марказимиз 1991 йили дастлаб кичик давлат корхонаси сифатида ташкил топди. Ўша кезда мижозларимизни хорижий давлатлар билан фақат Москва орқали боғлардик. Айрим буюртмаларни бажариш анча қийин кечарди. Ушбу қийинчиликларни эътиборга олиб, Японияning Мицуи фирмаси билан шартнома имзолаб, Тошкентда НЭК фирмасида ишлаб чиқарилган халқаро телефон станциясини қуриш ишлари режалаштирилди. Мустақилликка эришганимиздан сўнг 1992 йили Халқаро фазовий телефон станцияси ишга туширилди. Кейинчалик Туркия билан ҳамкорликда худди шундай яна бир станция иш бошлади.

— Мустақил давлатимиз илк бор қайси мамлакат орқали бемалол дунё юзини кўрди?

— Ўзбекистон ҳукуматининг саъй-ҳаракати туфайли Япония орқали дунё бизни таний бошлади. Бу ишлар ўз-ўзидан амалга ошмади, албатта. Дастлаб бир нечта фазовий каналлар билан алоқа боғланган бўлса, ҳозирги кунда улар юздан ошди. Имкониятларни кенгайтириб Англия, АҚШ, Туркия, Германия каби бир қатор давлатлар орқали ҳам боғланиш йўлга қўйилди. Бундан ташқари шахсий телефонга эга бўлган ҳамшаҳарларимиз ўз уйларидан туриб ер юзидаги кўпгина мамлакатлар билан автоматик равишда боғланишлари мумкин.

— Уйида телефони бўлмаган юртдошларимиз хорижга қўнғироқ қилишлари учун қаерга мурожаат этишлари керак?

— Ҳамшаҳарларимиз азият чекмасликлари ва ушбу муаммони ижобий ҳал этиш мақсадида Марказий телеграф биносида халқаро сўзлашув пункти очганмиз. Ўша ердан туриб ҳар қандай фуқаро ўзлари хоҳлаган юрт билан боғланиши мумкин. Шунингдек, мижозлар факс хизматидан фойдаланиш имкониятига ҳам эга.

— Марказ фақат халқаро телефон алоқаси доирасидаги фаолият билан шуғулланадими ёки...

— Корхонамиз қамрови фақат шу билан чекланиб қолмаган. Оҳангарон туманида жойлашган Россия телевидениеси ва радио алоқасини боғловчи фазовий станция ҳам бизнинг марказга бириктириб қўйилган. Бундан ташқари марказимиз давлатлараро телекўприкларни ҳам узатиб бера олади. Яна халқаро телефон станциямизда бир неча юзта алоҳида рақамлар бор. Уларни шартнома асосида республикамиз ҳудудида жойлашган корхоналар, фирмалар, вазирликлар, чет эл элчихоналари ва фуқароларнинг уйларига ўрнатиб бера оламиз.

Марказимиз Тошкент шаҳрининг ўзида телефакс (факсималь) аппаратларни ўрнатиш ва рўйхатга олиш билан ҳам шуғулланади.

— Оддий телефонга эга бўлиш муаммо бўлиб турган бир шароитда бундай аппаратлар ўрнатиш қимматлик қилмасмикин?

— Тўғри, ҳозирги бозор иқтисоди шароитида бироз қийинчиликни бошдан кечиряпмиз. Бироқ уларнинг нархи баланд бўлишига қарамай талабгорлар кўп. Чунки бу аппаратлар ўзининг юқори сифатлилиги ва пухта ишлаши билан ажралиб туради. Ўзингизга маълумки, пойтахтимизда кўплаб хорижий фирмалар, ваколатхоналар фаолият кўрсатмоқда. Уларда худди шундай аппаратларга эҳтиёж кучли. Айниқса олди-сотди авж олган бир шароитда тижоратчиларга бу хизмат жуда қўл келади.

— Марказни кадрлар билан таъминлаш масаласи қандай ҳал қилиняпти?

— Ушбу корхонада иш бошлаган кунимизданоқ миллий кадрларга кўпроқ эътиборни қаратяпмиз. Чунки алоқа соҳасида маҳаллий кадрлар озчиликни ташкил қилади. Айниқса тажрибали, ишчан ходимларни топиш жуда қийин. Корхонамизда барча миллат вакиллари аҳил бўлиб меҳнат қилишади. Уларни ҳозирги иқтисодий бўҳронлардан ҳимоя қилиш чора-тадбирларини кўраяпмиз.

— Сизларда ҳам ечимини кутаётган муаммолар бордир?

— Бозор иқтисоди барчадан тадбиркорликни, ишчанликни талаб этади. Излаган имкон топади, деганларидек... Иложи борича бутун муаммоларни жойида ечишга ҳаракат қилаяпмиз. Дунё мамлакатлари Ўзбекистонни тан олди, бу энг асосийсидир. Биз корхонамиз жамоаси билан шу йўлда бутун куч-имкониятларимизни ишга солиб меҳнат қилаяпмиз.

— Келгуси режалар билан ҳам ўртоқлашсангиз...

— Республикамиз ҳали ёш бўлса-да жаҳон миқёсида унинг обрўси тобора ошиб бормоқда. Нафақат бошқа соҳаларда, балки алоқа соҳасида ҳам кўпгина давлатлар биз билан ҳамкорлик қилаётгани бунинг яққол далилидир. Келажакда марказ фаолиятини янада кенгайтириб, Ҳиндистон, Исроил, Бирлашган Араб Амирликларига янги каналлар очишни режалаштириб қўйганмиз. Ҳали дунёнинг кўплаб давлатлари билан янги-янги каналлар очишимиз лозим. Бунинг учун эса ҳали жуда кўп ишлашимиз керак.

Суҳбатдош Иззат АҲМЕДОВ.

Кейинги вақтда шаҳримизда тўқиб ва тикиб чиқарилаётган трикотаж маҳсулотларига бўлган талаб янада юқори бўлиб бормоқда. Бу турдаги маҳсулотларни фақат «Малика» ҳиссадорлик жамияти ёки «Янгилик» трикотаж буюмлари корхонаси эмас, балки республика трикотаж буюмлари модалар уйида ҳам кўришимиз мумкин.

Маҳсулотларнинг энг янги турлари махсус «Гўзал» деб номланувчи салон-дўконида сотилади. Биз бу ердаги турли хилдаги устки кийимларни кўриб дилимиз беҳад қувонди. Уларнинг турли рангдаги жилоси, моделларнинг ҳар қандай ёшга тўғри келиши ва баҳоси ҳам унчалик қиммат эмаслиги бизни ишлаб чиқариш масканига чорлади.

Туроб Тўла кўчасидан жой олган республика трикотаж буюмлари модалар уйида 300 га яқин рассом, конструктор, тўқувчи ва тикувчилар меҳнат қилишади. Уларнинг иш фаолияти билан танишар эканмиз жамоанинг бош раҳбари Зуҳра Болтабоева ҳозирги кунда амалга ошираётган ишлари ва ўз олдиларига қўйган режалари ҳақида қуйидагиларни гапириб берди:

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

БИРИ-БИРИДАН НАФИС

— Қадимда бунёд этилиб, замонавий мода билан узвий равишда боғланиб келган трикотаж ҳозирги кунда жаҳон узра ишлаб чиқариладиган кийим-кечакларнинг ярмидан кўпини ташкил этади. Кийимлар намунасини яратувчи дунё мутахассислари ўз ишларини қулай деб ҳисобланган тўқима матоларсиз тасаввур эта олмайдилар.

1981 йили Республика трикотаж маҳсулотлар намуналари уйи фаолият кўрсата бошлади. У Ўзбекистон Республикасининг тўқима матолар билан боғлиқ корхоналарга намуналар яратиб берувчи марказ сифатида хизмат қилиш учун барпо этилган эди. Ва шу кунда ҳам эзгу мақсад йўлида фаолият кўрсатмоқда.

Мана, марказнинг ишга тушганига ҳам 10 йилдан ошди. Бу вақт ичида марказда ишга ижодий тарзда ёндошувчи юқори малакали мутахассислар жамоаси вужудга келди. Ушбу жамоа трикотаж матолардан замонавий кийим-кечаклар яратишда олдинги ўринларни эгаллади.

Бизнинг рамзий белгиларимиз билан чиқарилган маҳсулотлар ўзининг латофати, улуғ сифатлиги, нафислиги, зеболиги ва қулайлиги билан ажралиб туради. Трикотаждан тикилган маҳсулотларимизни тантанали йиғилишларга ҳам, спорт билан шуғулланганда ҳам, дам олиш пайтларида ҳам ва шунингдек классик усулда тикилган кийим тариқасида ҳам кийиш мумкин.

Урта Осиёда қадимдан асосан шойидан ва пахта газламасидан тикилган матолар ишлатилар эди. Бироқ бугунги кунда трикотаждан тикилган кийимлар ўзининг қулайлиги ва ўнғайлиги билан кўпчилика манзур бўлмоқда. Биз эса трикотажнинг бу икки хусусиятига чирой беришга интилмоқдамиз. Шунинг учун ҳам ҳозирги кунда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми йил давомида 116 минг донани ташкил этади. «Дона» деб алоҳида таъкидлаганимнинг сабаби бир оз миқдорда яратилган янги моделнинг намуна нусхаларини тўқиб, сўнг тикиб чиқарамиз. Бунинг учун жамоамизда етук мутахассислар тинмай изланишлар олиб боришмоқда. Улардан маркетинг бўйича муҳандис Матлуба Абдураҳмонова, рассом-модельерларимиздан бош рассом Валентина Алиасманова, Ирина Разумова, Ольга Кулбашная, конструкторлардан Татьяна Кашина, тикувчиларимиздан Орзигул Абдураҳмонова, каштачи-тикувчи Назира Болатхонова, моҳир тўқувчилардан Лола Султонова, Дилором Юсупова ва бошқа жамоамиз аъзоларининг самарали меҳнатларини алоҳида таъкидлашни жоиз деб биламан. Уларнинг изланувчанликлари ва янгиликка ташналиклари боис йил давомида 300 турдан зиёд янги трикотаж маҳсулотлари яратилади ва ишлаб чиқаришга жорий этилади.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида фақат бизнинг соҳада эмас, балки бошқа ишлаб чиқариш жабҳаларида ҳам тақчилликлар, камчиликлар, узилишлар бўлиб турибди. Лекин аҳвол шундай экан деб қўл қовуштириб ўтирган билан ҳеч бир иш қилиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам тадбиркорлик ва ишбилармонлик билан ишлаш учун кенг имкониятлар яратилмоқда.

Мана яқинда юртбошимиз томонидан чиқарилган «Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида»ги фармон фикримнинг асосий далилидир. Мана шундай имкониятларни қўлдан бермаган ҳолда тинимсиз меҳнат қилиб, иқтисодиётимизни ривожлантиришга, ички бозоримизни сифатли маҳсулотлар билан тўлдиришга ҳаракат қилмоқдамиз.

Биз билан ҳамоҳанг Бухородаги ип-газлама, Қўқондаги ип-пайпоқ фабрикалари, «Тўқимачи» ҳиссадорлик жамияти, «Садаф» корхонаси, «Учқун» ҳиссадорлик жамиятидан керакли хом ашёларни олаяпмиз. Улар бизга ишимизда доимий қўлланадиган № 65, № 85,№ 54 русумли иплар, фурнитура маҳсулотлари, резина ва тесмаларни керагича етказиб беришмоқда. Хом ашёнинг яна бир қисмини Навоий азот ва Фарғона кимёвий толалар ишлаб чиқариш бирлашмаларидан олаяпмиз. Агар эътибор берган бўлсангиз ўз юртимизда етиштирилаётган кимёвий ва табиий ип ва толалардан фойдаланяпмиз. Бунинг боиси шундаки маҳсулотлар бирмунча арзон баҳога тўғри келади.

Марказимизда ҳар ойда бир маротаба устки кийимларнинг мавсумий намойиши ўтказилиб турилади. Бу намойишларда кийиниш маданиятини янада юксалтириш мақсадида мана шу соҳанинг мутахассислари ўз фикр-мулоҳазаларини ва маслаҳатларини бериб боришади. Ўтган ойда ўтказилган кўргазмамизда 20 хил турдаги устки кийимлар кўрсатилиб, унга қўшимча пойабзал корхоналарида ишлаб чиқарилган оёқ кийимлар, Й. Охунбобоев номидаги ягона бош кийимлар фабрикасининг, «Орзу» чарм-атторлик ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг маҳсулотлари биргаликда намойиш этилди. Қизиқарли ўтган бу кўргазмамизда иштирок этган турли соҳа мутахассислари ўз фикр-мулоҳазаларини айтиш билан бир қаторда камчиликларимизни ҳам кўрсатишди. Шунга қарамай тайёр маҳсулотлардан харид қилиш учун шартномалар имзоланди.

Президентимиз «хорижий давлатлар билан алоқа қилмаган корхонанинг келажаги йўқ», деб бежиз айтмаганлар. Шунинг учун биз ҳам Германиядаги йирик фирмалар билан алоқа қилишни бошлаяпмиз. У ердан яқинда бир нечта мутахассислар келиб кетишди. Республика дизайн фонди ҳамда Американинг машҳур «Кент» тамаки фирмаси билан ҳамкорликда ишлаб Халқаро хотин-қизлар байрамига ҳамда Наврўз шодиёнамизга тайёргарликни бошлаб юбордик.

Ўз олдимизга қўйган бир қанча режаларимиз бор. Уларнинг бири халқимизга юқори сифатли, замонавий, харидоргир маҳсулотлар етказиб бериш бўлса, иккинчиси ишчилар учун меҳнат қилишга янада қулай шароит яратиш мақсадида янги трикотаж маҳсулотлари модалар уйини барпо этишдир. Айни вақтда янги биномизнинг лойиҳалари тайёрланиб, насиб этса иккинчи чоракдан қурилиш ишлари бошлаб юборилади. Ишончим комилки, яқин йиллар ичида тўқиб, тикиб чиқарган маҳсулотларимиз хорижликларни ҳам лол қолдиради.

Гулзода АБДУЛЛА қизи.

«Сўнмас шон-шуҳрат» танловига

МАТОНАТЛИ ИНСОН ТАҚДИРИ

Ёши саксонлардан ошган, юз-пешоналари серажин, аммо кўз қарашлари жиддий, хотираси ўткир отахон билан суҳбатлашиб ўлтирар эканман, у қалин папкасидаги қоғозлардан бирини олиб, менга узатди. Вақт ўтиши билан сарғайиб, букланиб, увадаси чиқиб кетган бу ҳужжатда қуйидаги жумлалар битилган эди:

«Буйруқ № 216, 1944 йил, 26 апрель. Ҳаракатдаги армия. Немис-фашистлар армияси ичкарисида фашистларнинг қамоқ лагерида сақланган тутқунлардан 380 кишини озод этишда мардлик ва жасорат кўрсатгани учун Брянск, Чернигов ва Гомель вилоятлари ўрмонларида фаолият кўрсатган «Вперёд» халқ қасоскорлари отрядининг яширин алоқачиси доктор Маҳмудов Ёқуб Хўжаевичга ташаккурнома берилиб, юксак давлат мукофоти — Қизил Юлдуз орденига тавсия этилсин.

Генерал-майор Нанеко».

Менинг кўзим расмий ҳужжатдаю унинг хаёли олис-олисларда эди.

— 1935 йили Иваново-Вознесенскдаги тиббиёт институтини имтиёзли тугатиб, Ўзбекистонга қайтдим, — ўтган воқеаларни кўз олдига келтира бошлади суҳбатдошим,— Фарғона водийсида, Чимён туман касалхонасида бош врач бўлиб ишлай бошладим. Ҳам ташкилотчилик, ҳам жарроҳлик билан шуғулланиб, кун-туним қандай ўтганлиги, чарчаш нималигини билмасдим. Катта режаларни мўлжаллаб турганимизда мени ҳарбий хизматга чақириб қолишди.

Шундай қилиб Ёқуб Маҳмудов 322-пиёдалар полкининг аввал кичик, кейин катта врачи лавозимида хизмат қила бошлади. Бу орада тўсатдан уруш бошланиб қолди. Унинг қисми 1941 йилнинг 26 июлида 194-ўқчи дивизия таркибида Жанубий фронтга келиб қўшилди. Бу ерда аёвсиз жанглар давом этарди. Сухиничи яқинидаги Тихоново-Пустино ҳудудида бўлган шиддатли жанглар пайтида жарроҳлик вазифасини ўтаётган Ёқуб Маҳмудов душман ўқидан оғир ярадор бўлиб, ҳарбий-дала госпиталига келтирилди. Лекин бу ерга бостириб кирган душман газандалари бир қанча ярадор ва бемор жангчиларимизни асирликка олишди. Ўзи юра олмайдиган, ёрдамга муҳтож бўлганларни госпиталь ҳовлисига олиб чиқиб, отиб ташлашди. Юра оладиган, енгил-елпи кийинган ночор ярадорларни эса қатор-қатор қилиб, номаълум томонга бошлаб кетишди. Аччиқ изғирин, қаҳратон совуқда тизза бўйи қор кечиб, узоқ йўл босган маҳбуслар ниҳоят, 1941 йилнинг 31 декабрида оч, юпун аҳволда Брянск остонасидаги Клинци қамоқ лагери дарвозаси олдига келиб тўхташди. Қамоқхона ичи тўла бўлганидан янги келганларни қабул қилиш имкони йўқ эди. Шу боис улар дарвоза олдида навбат кутиб бир кеча-кундуз қолиб, не-не азобларни тортишмади. Суяк-суякларидан аччиқ совуқ ўтаётган шундай дамларда ҳам улар эртанги кун ва яшаш умиди билан нафас олиб, бир-бирларининг пинжиларига кириб, секин-секин ўзаро пичирлашишарди: «Янги йилингиз муборак бўлсин!»

Бундай самимий табрик, одамгарчиликдан сўнг Ёқуб Маҳмудовнинг кўнгли бузилиб кетди. Хаёлида она юрти Ўзбекистон, онаси, ёру дўстлари жонланди. Уйда бўлганида яқинлари билан тўкин дастурхон даврасида бўларди. Ахир, эртага 1 январь унинг таваллуд топган куни-ку! У хор-зорликда ўзининг 32 ёшини кутиб олаётгани, ноиложликдан душманга асир тушганидан ич-ичидан эзилиб, изтироб чекарди. Ниҳоят, қамоқхона дарвозаси очилиб, уларни ичкарига, диққинафас, уч қаватли сўрилардан иборат катта-катта баракларга олиб киришди. Эрталаб, бир неча кундан бери биринчи марта маза-матрасасиз суюқ атала тарқатишди, у ҳам етганга етди, етмаганга йўқ. Шундан кейин ҳаммани ташқарига олиб чиқиб, катта майдонда бир қатор сафга тизиб, киши иззат-нафсини камситиб, ҳақоратлайдиган, узундан-узоқ бемаъни текширув, савол-жавоблар бошланди.

Асирлар билан ҳайвончалик ҳам муомала қилишмасди, итваччалар, — деб эслайди Ёқуб ота, — кунига бир марта шилдир шўрва ёки атала беришарди.

Ҳар куни эти устихонига ёпишган ўнлаб маҳбуслар жон таслим қилишарди. Бунинг устига 10 январдан бошлаб, қамоқхонада ичбуруғ, ички терлама юқумли касалликлари авж олиб кетди. Ўликлар сони кўпайиб кетганидан қамоқхона ходимлари ва коменданти ҳаммани майдонга тўплаб, ўзларининг қарорларини рўй-рост айтишди:

— Сизларни бизнинг врачларимиз даволаш тугул, яқинларингизга ҳам боришмайди. Шаҳарда ҳарбий гарнизонимиз бор, уларга юқиши мумкин. Шунинг учун ораларингизда врачлар бўлса, олдинга чиқсин.

Бирин-кетин сафдан олти киши олдинга чиқди. Улар ичида Ёқуб ака ҳам бор эди. Уни қамоқхона врачи қилиб тайинлашди. Эрталаблари уларни қатор қилиб, қуролланган соқчи назоратида шаҳар касалхонасига олиб боришар, кечқурун яна шу тахлитда қамоқхонага келтиришарди. Ёқуб Маҳмудов бошчилигида врачларга ёққани шу бўлдики, иш шароити қанчалик оғир бўлмасин, улар фашистларни эмас, ўзимизникиларни даволашарди. Улар юқумли касалликка чалинган ҳарбий беморларни махсус хонага жойлаштириб, эшик тепасига «Эҳтиёт бўлинг, ички терлама!», «Ичбуруғ—юқумли касалликдир!» деган эслатма, ёзувларни ёпиштириб қўйишди. Бундан чўчиган фашистлар бу атрофга умуман йўлашмас эди. Бу эса, Ёқуб Маҳмудовга жуда қўл келди. У қамоқхона маъмуриятининг ишончини бир қадар оқлаганидан сўнг, Клинци шаҳар бургомистри Грецкий билан учрашди, шаҳар полицияси бошлиғи Тихомировнинг ҳам унинг каби ўзимизникилардан, халқ қасоскорлари яширин ташкилотининг аъзолари эканликларидан хабардор бўлиб, улар билан яқин алоқа ўрнатди, топшириқлар олиб турди. У аввало ишни яқин-атрофдаги қишлоқлардан асирлар учун кийим-кечак, озиқ-овқат билан ёрдам беришни ташкил қилишдан бошлади. Натижада бошлаган иши кўзга кўриниб, қамоқхона маъмурияти олдида обрў, эътибори ошди. Шунинг учун ҳам у ўз талабларини дадиллик билан ўртага ташлади:

— Соқчи назорати остида ишга бориб, яна қамоқхонада ётиш мен учун ҳақорат, — деди Ёқуб Маҳмудов бир куни шаҳар комендантига масалани кўндаланг қўйиб, ё менга шаҳарда эркин юриш ҳуқуқини беринглар, ёки... Хуллас, унга шаҳарда фашистларнинг ҳарбий кийимида эркин юриш ҳуқуқини беришди. У энди диққинафас қамоқхонада эмас, Иван Резунов деган оддий деҳқон хонадонида ижарада яшай бошлади. У қоронғу кечаларда узоқ хаёл суриб, қамоқдаги асирларни фақат даволаш эмас, балки тезроқ озод этиш йўлларини излай бошлади, бу ҳақда хонадон эгаси ҳамда унинг қизи Лидия билан очиқдан-очиқ маслаҳатлаша бошлади. Чунки улар халқ қасоскорларининг ишончли вакиллари эдилар. Шу тариқа у Белоруссия ўрмонларида қўпорувчилик ишларини олиб бораётган Шмякин бошчилигидаги «Вперёд» халқ қасоскорлари отряди билан яқин алоқа ўрнатди. Бунда ўзи қамоқхонадан озод қилишга муваффақ бўлган ҳарбий асирларнинг ёрдамларига қаттиқ таянди.

Бу борада урушдан олдин сил касаллигига йўлиққан касаллардан олинган қон таҳлилининг шаҳар касалхонаси поликлиникасида сақланаётганлиги жуда қўл келди. У бундай зарур ҳужжатларни тайин қилинган асирларнинг қон таҳлилига алмаштириб, уларнинг оғир меҳнат билан шуғулланишлари, қолаверса, Германияга жўнатилишларига очиқдан-очиқ қаршилик кўрсата бошлади.

Бир куни гестапо «Вперёд» отрядининг Буштяк исмли алоқачисини қўлга туширди. Алоқачи фашистларнинг қийноқларига бардош беролмай, доктор Маҳмудовнинг олдига кетаётганлигини, Ёқуб Маҳмудов халқ қасоскорларининг Клинци шаҳри ва қамоқхонасидаги асосий одами эканлигини сотиб қўйди. Ўша куниёқ кечқурун Резунов ва унинг уйида ижарада турган Ёқуб Маҳмудовнинг қўлига кишан солиб олиб кетишди. Тўққиз кун қаттиқ қийноқлар билан тергов олиб борилгандан сўнг Ёқуб Маҳмудов, Шевцов, Халков, хуллас, жами 66 кишини отишга ҳукм чиқарилди. 1943 йилнинг 23 сентябрида уларнинг ўлим жазосига маҳкум этилганликлари ҳақидаги махсус темир тамғаларни бўйниларига осиб қўйишди. Кичик ҳужрада қўли боғлиқ қамалган Ёқуб ўзи билмаган ҳолда тирноқлари билан тирнаб, деворга шу сўзларни аранг ёзишга улгурди: «Мен Ватаним, Ўзбекистон учун ҳалок бўлаяпман. Маҳм...» Охирги ҳарфларни ёзишга куч-мадори қолмади ўшанда.

Эртаси куни отишга ҳукм этилганларни ўрмонга икки чақирим яқин жойга олиб чиқишди. Маҳкум этилганлар ўзаро келишиб, бирдан ҳар томонга қочишди. Автоматлар бетўхтов тариллади. Ёқуб Маҳмудов оёқ яланг зўрға чопиб, ўзини ўрмон ичига урди, қувраб ётган чангалзорга беҳол чўзилди. Софийск-Кутузов ўрмонларида нене қийинчиликлар билан халқ қасоскорларига қўшилиб, ўзи озод этган кўплаб қадрдонлари, сафдошлари, жумладан, Иван Резунов билан топишиб, ҳаракатлари зое кетмаганидан беҳад қувонди. Унинг кимлиги, қанақалигини суриштириб ҳам ўлтиришмади. Белоруссия ўрмонларида 48-Армиянинг контрразведкаси билан биргаликда маккор душманга қарши аёвсиз курашини мардонавор давом эттирди. Вьязма, Гомель, Бобруйск, Брест, Варшавани озод қилиш, Берлин учун бўлган машаққатли жангларда фаол қатнашиб, ўзининг матонатли, жасоратли жангчи, касбига содиқ, фидокор инсон эканлигини яна бир бор намойиш этди.

У Клинци шаҳрида Резунов хонадонида ижарага турганида унинг қизи Лидияга кўнгил қўйган эди. Шунинг учун ҳам улар ўзаро келишиб, турмуш қуришга қарор қилишди, урушдан сўнг ғалаба қучиб, Тошкентга бирга қайтишди.

Матонатли инсон Ёқуб Маҳмудовнинг урушдан сўнгги ҳаёти ҳам тинимсиз изланиш, янгилик яратиш, эл-юртга садоқат билан хизмат қилишга бекаму-кўст бағишланди. У узоқ йиллар Тошкентдаги травматология ва ортопедия, қон қуйиш илмий-текшириш институтларида қизғин фаолият кўрсатди, кўплаб илмий мақолалар ёзди. «Ўрта Осиё шароитида қуйилтирилган қонни оммавий тайёрлаш» деган мавзуда диссертация ёқлаб, тиббиёт фанлари номзоди бўлди. Жанговар рафиқаси Лидия Ивановна Маҳмудова билан беш ажойиб фарзанд, кўплаб невараларни тарбиялаб, уларнинг отаси, севимли бобоси сифатида бахтли ҳаёт нашидасини сурмоқда. Эр-хотин вақт топиб, жанговар ёшликлари ўтган жойга бориб қуролдошлари билан учрашиб туришади.

Искандар РАҲМОН.

Суратларда: Ёқуб Маҳмудов жанговар рафиқаси Лидия Ивановна Маҳмудова билан (1944 йилда олинган сурат); уруш фахрийси Брянск вилоятидаги Клинци шаҳри ёшлари орасида (1980 йилда олинган сурат).

• Танлов ҳомийси — «Совпластитал» қўшма корхонаси.

САМАРАЛИ ТАШРИФ

Яқинда Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгашига Умум Ҳиндистон касаба уюшмалари конгресси Ҳайдаробод кенгашининг бир гуруҳ делегацияси ташриф буюрди. Хорижлик ҳамкаблар шаҳар касаба уюшмалари кенгашининг раиси О. Сафоев ҳамда кенгаш аъзолари томонидан илиқ кутиб олиниб, дўстона ишчанлик руҳида учрашув бўлиб ўтди.

Ҳинд диёридан келган меҳмонлар бир неча кун мобайнида пойтахтимизнинг қатор йирик саноат корхоналарида, диққатга сазовор маданият, спорт саройларида бўлиб, меҳнаткашларнинг ишлаш шароити ва уларнинг дам олиб саломатликларини сақлаш учун яратиб берилган шифо масканларининг фаолияти билан яқиндан танишишди.

Хорижлик меҳмонлар қадимий ва навқирон Самарқанд шаҳрига сафар қилиб, тарихий меъморчилик обидаларини зиёрат қилишди. Республикамиз ҳаётида амалга оширилаётган иқтисодий-ижтимоий ўзгаришлар меҳмонларда катта таассурот қолдирди.

Делегация аъзолари Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашида самимий кутиб олиндилар. Дўстона ташриф ниҳоясида эса Умум Ҳиндистон касаба уюшмалари конгресси Ҳайдаробод кенгаши билан Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши ўртасида ўзаро тенг манфаатли ҳамкорлик асосида шартнома имзоланди.

Улуғбек ПЎЛАТОВ.

Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказида мазкур марказнинг ғоялар, дастурлар ва таклифлар жамғармаси бўлими ташаббуси билан шаҳримиздаги туман халқ таълими бўлимлари мудирлари иштирокида давра суҳбати бўлиб ўтди. Давра суҳбатини ушбу марказ раҳбари, академик Эркин Юсупов кириш сўзи билан очди.

Келажагимиз — мактабда

МАЪНАВИЯТ ТАЪЛИМДАН БОШЛАНАДИ

— Инсон маънавиятини юксалтиришда халқ таълими соҳасининг ўрни беқиёсдир,— деди у ўз сўзида.— Ҳолбуки, ҳар биримиз инсон сифатида шаклланишимизда дастлаб ана шу соҳа пиллапояларини босиб ўтганмиз. Шундай экан, бугунги кунда халқ таълими соҳасидаги муаммоларни ҳал қилмай туриб, маънавиятни ривожлантириш йўлидаги босган қадамимиз зое кетади. Хўш, бу соҳадаги бугунги муаммолар нималардан иборат? Бир қарашда ёшларга таълим-тарбия бериш ишлари яхши кетаётганга ўхшайди, аммо кутилган натижалар кўринмаётганини қандай изоҳлаш мумкин? Мактаб ўқувчиси физика ёки кимё фанини яхши билса-ю, лекин оддий тугмачани эплаб қадай олмаса, муаллимнинг меҳнати қайда қолди? Бир сўз билан айтганда, бугунги муаллимнинг бурчи ўқувчига шунчаки билим бериш эмас, балки уни ҳаётга тайёрлаш ҳамдир. Яна бир муаммо шундан иборатки, бизда тўққиз йиллик таълим концепцияси ишлаб чиқилган. Аммо ана шу концепцияда ёшларнинг тўққизинчи синфни битиргандан кейинги тақдири негадир ўз ифодасини топмаган. Ана шу масалалар ҳам бугунги йиғилишнинг диққат марказида бўлиши лозим.

Сўнгра марказнинг ғоялар, дастурлар ва таклифлар жамғармаси бўлими мудири, фалсафа фанлари номзоди Зиёдулла Давронов сўзга чиқиб, мазкур масала бўйича ишчи кенгашининг ташкилий тузилиши тўғрисида гапирди. Кенгашга республикамизда кўзга кўринган олимлар, шу соҳанинг мутасадди раҳбарлари аъзо бўлиши лозимлигини ҳамда жойларда марказнинг таркибий қисмлари тузилиши даркорлигини таъкидлади. Барча кенгаш аъзолари келажакда маънавият ва маърифатга оид таклиф ҳамда тавсиялар тўплаш кераклиги, бу фикрлар бўлим қошидаги маълумотлар жамғармасини ташкил этувчи компьютерларда сақланажагини ва улар амалиётга тадбиқ этиш учун жойларга юборилишини айтишди.

Йиғилиш давомида Шайхонтоҳур тумани халқ таълими бўлими мудири Шукур Дадашев сўзга чиқиб, ҳунар-техника билим юртлари сонини кўпайтириш, шунингдек, таянч мактаблари фаолиятини ошириш лозимлигини таклиф сифатида киритди. Давра суҳбатига ўз хоҳишига кўра келган оддий фуқаро Абдураҳим Қаюмов ўз сўзида мактабда баҳо қўйиш мезонини қайта кўриб чиқиш, истеъдодли болаларга ғамхўрлик қилиш, уларга якка тарзда ёндошиш лозимлигини таъкидлади.

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг профессори Фозилжон Исмоилов сўз олиб, бугунги кунда мактаб ва маҳалла орасидаги узилишларга чек қўйиш, шу билан бирга тарбияга муҳтож муаллимлар ҳанузгача борлигини гапириб, тарбиячининг ахлоқини назорат қилиш ҳам кун тартибида бўлишига чақирди. Шаҳар халқ таълими бош бошқармаси тарбиявий ишлар бўлимининг катта мутахассиси Омон Мамасолиев сўз олиб, ўқитувчининг обрўсини кўтариш, унга имтиёзлар яратиш лозимлигини, «ойнаи жаҳон»да бериладиган тарбиявий мавзудаги кўрсатувларни санъаткорлар эмас, балки тарбиячилар олиб боришлари кераклигини айтди.

— Маънавиятни юксалтириш учун мактабнинг обрўсини кўтариш керак,—деди Тошкент Давлат иқтисодиёт университетининг профессори Бекдавлат Алиев.— Бунинг учун уларнинг моддий аҳволини яхшилаш лозим. Бугунги кунда кенг суръатда пайдо бўлаётган мулк шаклларининг дастурларига маънавият ҳақидаги китоблар чиқаришни йўлга қўйиш даркор. Қайси дарс бўлишидан қатъи назар, ҳар бир муаллим ўз фанини одоб-ахлоққа боғлаб олиб бориши шарт.

Давра суҳбати давомида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирининг ўринбосари, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармасининг бошлиғи, «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказининг халқ таълими, олий ва ўрта махсус таълим тизимига оид ғояларни ўрганиш ҳамда тавсиялар бериш ишчи кенгашининг раҳбари Ҳамидулла Йўлдошев, мазкур марказнинг миллий ва умуминсоний қадриятлар бўлими мудири Нусратилла Жумаев, Чилонзор, Яккасарой, Бектемир туманлари халқ таълими бўлимлари мудирлари сўзга чиқиб, ўз таклиф, тавсия ва мулоҳазаларини билдирдилар. Давра суҳбати сўнгида барча таклиф ва тавсиялар юзасидан тажрибалар олиб боришга, кейинги йиғилиш чиқарилган хулосалар асосида ўтказилишига келишиб олинди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

- Муаллимнинг хандалари
- Кўриниши жиддий, аммо...
- Навбатдан «юққан» дард
- Пайровга пайров улаб

КУЛИНГ ДЎСТЛАР, УМРИНГИЗ УЗУН БЎЛАДИ.

Юсуфжон қизиқ ШАКАРЖОНОВ.

Бу санъаткорнинг овозини радионинг «Табассум» тўлқинлари орқали эшитгудек бўлса ёхуд «ойнаи жаҳон»да унинг самимий чеҳраси кўринди дегунча, кўпчилик бажараётган юмушини ташлаб экран сари ошиқади. Сездингизми, суҳбатдошимиз «Ўзимизнинг Маҳаммадхон» ...Э-э, йўғе, таниқли санъаткор Муқимий номли ўзбек Давлат мусиқали театрининг етакчи актёри Абдухолиқ Мамарасулов.

— Санъаткор бўлишингизда кимнинг таъсири бўлган ва умуман, болалик даврингизда сиз улғайган хонадондаги муҳит қандай эди?

— Менинг санъаткор бўлиб етишишимда отам раҳматлининг таъсири бениҳоя катта эди. У киши етти йил фронтда жанг қилганлари сабаблими, билмадим уйда ҳамма қувноқ, хуш кайфиятда юришини истардилар. Ўзлари жуда очиқ кўнгил инсон эдилар. Бўш қолдиларми, аккардионда қўшиқ айтардилар. Шунинг учун дастурхонда шавла бўлса ҳам ош ўрнида ўтиб кетарди.

— Сизни аксарият томошабинлар комик ижрочи деб эътироф этишган. Сиз ўзингизни қандай ижрочи тоифасидан ҳисоблайсиз?

— Яратган образларим томошабинларга жилмайиш ато этса, улар актёрда комик, яъни кулги ва ҳажвияга монанд хислатлар кўпроқ дейишалай унутиши даркор. Бу комик актёрнинг ҳам бахти, ҳам ютуғидир. Демоқчиманки, кулги табиий равишда, бехосдан чиқиши керак.

— Энг яхши кўрган ролингиз қайси?

— «Ойнаи жаҳон»да ижро этган ролим жуда кўп. Ўзимизнинг театрда Раззоқ Ҳамроев, Бахтиёр Ихтиёровлар саҳналаштирган асарларда жуда кўплаб ўйнаган ролларим ёқади. Телевизион миниатюралар театридаги ижроларим мен учун такрорланмасдир.

— Маҳаммадхон ролига сизнинг муносабатингиз...

— Саид Аҳмаднинг «Маҳаммадхон» интермедиясида одамларнинг ўз камомадлари, камчиликлари асосида шу образни яратганман. Турғунлик даврида аёлларимизнинг далада чанг ютиб қилган меҳнатларига, кўрпачанинг бир четида қимтиниб ўтириб, тракторда гердайиб ўтирган опа-сингилларимга ич-ичимдан ачиниб ўйнаганим сабаблими, бу роль менимча яхши чиққан бўлса керак.

Саҳифамиз меҳмони

«ЎЗИМИЗНИНГ МАҲАММАДХОН»

ди. Биласизми, мен аввало йиғламай-ку, йиғласам ҳам худди кулиб турганга ўхшайман. Ўзим жуда жиддийман. Ўйнаган ролим ҳаётий чиқишига интиламан. Жуда кўп жиддий роллар яратганман. «Нурхон» спектаклида Ҳайдар, «Қизил дуррали нозик ниҳолим»да бош қаҳрамон Илёс ва яна бир қанча жиддий ролларим бор. Одамларнинг ўзи «Абдухолиқ комик актёр», деб ном бериб қўйишган.

— Кейинги пайтларда «ойнаи жаҳон» орқали кўринмай қолдингиз, шекилли?

— Янги йил байрами арафасида мени телевидениега таклиф этишди. Борсам дарвозабон шоввозлар уч марта ҳужжат сўраб ичкарига қўйишмади. Ие, буёғи қизиқ бўлди-ю. 25 йил мобайнида томошабинларга қилган хизмат — «юзимдаги ҳужжат» ҳисобга кирмабди-да, омон бўлгурларга. Ўзимдан ҳам кўп марта сўрашади нега телевизорда чиқмай қўйдингиз, деб. Мен ҳақимдаги миш-мишлар айланиб, айланиб ўзимга ҳам етиб қолади. Энг сўнггисини айтайми, анави артист бор-ку Маҳаммадхон, шу машина ҳалокатига учрабди... Жуда кулгили-а?..

— Нима деб ўйлайсиз, комик ижрочилар ҳаётда ҳам қувноқ, хушчақчақ бўлишадими?

— Ҳозир қандай бўлсам, болалигимда ҳам шундай эдим. Хулқ-авторим ўша-ўша. 20 йил аввалги 71 килоли Абдухолиқ ҳали ҳам 71 килолигича қолган. Раҳматли Ҳасан ака Йўлдошев саҳнадаги бир оғиз сўзи билан ўзининг ким эканини яққол намоён этарди. Интермедияда ижро этилган «Мени кечиринг, хўжайинжон» деган жумла билан эл назарига тушдилар. Ҳаётдаги мижғов, майда гап, ланж одамларнинг башарасини усталик билан кўрсатиб бердилар. Шукур Бурхонов, Наби Раҳимов, Ҳамза Умаров каби санъат дарғаларимизнинг ижрочилик маҳоратига тан бермасликнинг сира иложи йўқ. Уларнинг нақадар самимий, бағри кенг, мард инсон эканини зийрак томошабинлар аллақачон илғаб олишган. Саҳнага чиқиб халқни кулдирадиган одамда иссиқ истара, одоб-ахлоқ ҳам бўлиши керак. Кулги ҳосил бўлиши учун у ўз ҳаракатларини пайқамаслиги, ўзлигини бутунлай унутиши даркор.

— Сизни бахтли актёрлардан деб ҳисобласак янглишмаймиз, чунки кўплаб етук санъаткорлар билан ишлагансиз...

— 70-йилларда Муқимий театрига ишга келган бўлсам, ўша даврда театримизни ҳазрати Хожа Аҳмад Яссавий зиёратгоҳидаги қирқ қулоқли улкан қозонга ўхшатардим. Ҳар бир ёш ижрочи ундан ўзи учун зарур «масаллиқ»ни олар эди-да.

— Санъаткорнинг меҳнати жуда сермашаққат, шундай эмасми?

— Санъаткорни санъаткор қилган муаллимдир. Олимга ҳам, учувчига ҳам, қурувчига ҳам ўқитувчи таълим беради. Уларнинг камолотга эришишида шу касб эгаларининг ҳалол меҳнати бениҳоя аҳамиятлидир. Дунёда энг ҳалол, лекин энг қийин меҳнат муаллимнинг меҳнатидир. Бекорга халқимиз «Устоз отангдан улуғ» демаган-да.

— Ҳаётда қандай одамларни кўпроқ ёқтирасиз?

— Камтарин, уйим-жойим, бола-чақам дейдиган, ҳаракатчан, кўнгли тоза, очиқ чеҳра, беғубор одамлар менга кўпроқ ёқади.

— Айтинг-чи, нима учун фарзандларингизнинг ҳеч бири санъаткор эмас?

— Фарзандларимнинг бири ҳуқуқшунос, бири врач, бошқаси бўлғуси араб тили мутахассиси, халқаро миқёсдаги ишбилармондир. Улар санъатни жуда севишади. Артистлик ҳунар эмас, бу касб. Мен эса болаларимнинг элга кўпроқ фойдаси тегадиган ҳунар эгаси бўлишини истайман. Ҳозир ашулани уйда келинойингиз ҳам айтади. Қани бир кун қора қозон қайнамасинчи, катта ўғлим қозонни ноғора қилиб чалиб юборади.

— «Оқшом» муштарийларига қандай тилакларингиз бор?

— Мустақил Ватанимиз фарзандларига, «Оқшом» газетаси ихлосмандларига чин истагим — уларнинг пешонаси ёруғ бўлсин, барча эзгу тилаклари рўёбга чиқсин! Қалблари пок бўлсин, шунда тиллари узун бўлади!

Ҳамсуҳбат Назокат УСМОНОВА.

МУАЛЛИФЛАРИМИЗ

Ҳеч маҳал математикдан аскиячи чиққанини эшитганмисиз? Математика муаллими ичак узди ҳажвиялар, латифалар, хандалар муаллифи десак ишонасизми?

Суратда кўриб турганингиз Убайдулла Абдуллаев ҳақида, албатта, тўртта жиддий одам бўлса, биттаси шу деб ўйлайсиз. Асло ундай эмас. Убайдулла ака кўп йиллардан бери оқшомхонларга кулгу улашиб келади. Математик эмасми, ҳар бир сўзни ҳисоб-китоби билан ишлатади.

Бугун Убайдулла Абдуллаев меҳмонимиз. Келинг, унинг машқларини ўқиб, биргаликда кулайлик.

МОҲИР АСКИЯЧИ

Носир ака, Абдураҳмон ака, Қаюм ака, Нажим ака, Мухтор ака, Шоқосим Шожалилов каби кекса авлодга мансуб устозлар бирин-кетин ҳаётдан кўз юмгач, тошкентлик аскиячилар орасида узилиш бўлмади. Чунки, улардан таълим ва йўл-йўриқ олиб, устозлар даражасида аския айта оладиган Маҳмуджон Қодиров, Фозилжон Султонов, Жалолиддин Зайниддинов, Турсунбой Файзиев ва Қодирхон Усмонов каби ўрта авлодга мансуб аскиячилар бор эди. Афсуски, булар вафотидан кейин Тошкентдек шаҳри азимда улар ўрнини боса оладиган кенжа авлод вакиллари етишиб чиқмади.

Бу аскиячилар орасида энг моҳир ва булбули гўёси Фозилжон Султонов эди. Етук сўз санъаткори учун пайровнинг янгиси ёки эскиси, ишлатилгани ёки ишлатилмагани, пишитилгани ёки пишитилмагани бўлган эмас. Энг янги, «теша тегмаган» пайровда ҳам моҳирлик билан гаплашиш, ривожлантириш ва давом эттириш Фозилжон аканинг қўлидан келар эди. «Шифокорлик», «Самолёт», «Сигарет», «Варрак», «Футбол» ва «Дўппи» каби ўнлаб пайровлар унинг ташаббуси билан яратилган. У аскиядан ташқари яхши қўшиқ, мақом ва классик ашулаларнинг шайдоси эди. Унинг хонадонида ва қариндош-уруғларида бўлган барча тўй, юбилей, чақириқ ва гаплар деярли моҳир хонанда Эсон Лутфуллаевсиз ўтган эмас. Фозилжон ака давра охирида ҳофиздан ҳар вақт «Ишқ сели»ни сўрар ва бу ашулани бутун вужуди қулоққа айланган ҳолда берилиб тинглар эди. Назаримда у бу дунёдан «Ишқ сели»га тўймай, ҳофизнинг ноласига, куй оҳангига қониқмай ўтиб кетди. Фозилжон аканинг ўттиз беш йиллик улфати сифатида унинг ҳаёти билан боғлиқ баъзи воқеа ва ҳодисаларни «Оқшом» муштарийлари эътиборига ҳавола этмоқчиман.

Фозилжон ака чойхонага йиғилган улфатларидан бирига мурожаат этиб деди:

— Азиз дўстим, сени чин дилдан, самимий кўнгилдан қутлайман.

— Нима муносабат билан?

— Сенинг етук ақлинг, ўткир зеҳнинг ва келажакни олдиндан кўра оладиган теран кўзинг билан.

— Тушунмадим...

— Кеча сен ажрашган биринчи хотининг теккан эри ўлди.

— Жинни бўлдингми, биров ўлса мени табриклайсанми?

— Қувонсанг-чи, тентак, ўша хотининг билан ажрашмаганингда сен ўлган бўлардинг-ку!

* * *

Фозилжон аканинг учинчи синфда ўқийдиган набираси китоб-дафтарларини кўтариб унинг ҳузурига келди:

— Дада, шу масалани кўриб беринг.

Математикага «тиши ўтмаслигини» яхши биладиган Фозилжон ака ўзини четга олмоқчи бўлди:

— Масалани бировга ечдириб, ёзиб олишни ўрганманг той бола, ўзингиз ҳаракат қилинг.

— Масалани ечиб беринг деяётганим йўқ, йўлини тушунтириб берсангиз бўлди.

— Бор, бошимни қотирма!

— Нега?

— Эртага ишхонада ўзимнинг «масалам» кўрилади.

— Тушунарли, сизнинг ташвишингиз меникидан ҳам каттароқ экан. Эртага қулоқ дўхтирининг қулоғидан чўзишар экан-да!

* * *

Фозилжон ака дўсти билан суҳбатлашиб ўтирган хонага бирин-кетин салом бериб бир тўда улфатлар кириб келди. Фотиҳа ўқилгандан кейин келган меҳмонлардан бири гап бошлади:

— Фозилжон ака, ҳамманинг саломига алик олдингизу, менинг саломимга нега алик олмадингиз?

— Қизиқмисан, ҳамманинг саломига биттадан алик олинаверса, ҳаммага алик етказиб бўладими?

* * *

Катта базм охирлаб қолган вақтда анчагина «отиб» олган йигит Фозилжон аканинг ҳузурига келиб хиралик қила бошлади.

— Ака, битта аския айтиб беринг.

— Укажон, аския кўпчилик билан қизийди, маст-аласт саккизта одамга аския айтиб бўлмайди.

— Айтасиз.

— Иложи йўқ!

— Биласизми, мен кимман?

— Танимайроқ турибман!

— Мен, Арслонман!

— Ундай бўлса, яшайдиган манзилингизни айтинг.

— Нега, акагинам?

— Кўпинча невараларим, «Ҳайвонот боғи»га олиб боринг, деб харҳаша қилишади. Яқингина, сизникига олиб бора қоламан.

* * *

Фозилжон аканинг 60 ёшли юбилей тўйида унинг хонадонига яқин дўст ва улфатлари тўпланди. Косагул ҳар кимнинг таъбига қараб, бировга арақ, бировга коньяк қуйди. Энг охирида Фозилжон акага бир пиёла «Тошкент суви»ни узатиб деди:

— Бу ерга келаётсам кўча эшик олдида уч-тўртта чоллар гаплашиб турган экан. Улардан бири «Фозилжон қутлуғ олтмиш ёшга тўлди, у бугундан бошлаб ичкилик ичмайди», деди. Шунинг учун сизга спиртли ичимлик қуймадим.

Фозил ака «жаҳл» билан ўрнидан турди:

— Аниғини айтинг, биродар, қайси «уйинг куйгур» чол шундай деди?

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ.

ЧОРВАЧИЛИК ПАЙРОВИ

АБУЛҚОСИМ АКА: Эркинжон, эшитишимча, сиз фермер бўлмоқчи эмишсиз. Сизга ҳавасим келяпти. Энди гўшт ва сут янада мўл бўладиган бўлди. Сиз ҳалол фермерсиз: **«Бузоқнинг ҳақи бор деб, сигирнинг сутига тегмайсиз».**

ЭРКИН АКА: Менинг ҳалол ишчилигимни ҳамма билади. Аммо одамлар менга шеригингни ўзгартир дейишяпти. Нега десам ҳарқалай **«Шоҳи бор-да»** дейишяпти.

АБУЛҚОСИМ АКА: Худди сизга айтган гапни менга ҳам айтишган эди. Эркин ака **«Қўйдек ювваш кўринганига ишонманг, у ҳам ичида оласи борлардан бири»** дейишганди.

ЭРКИН АКА: Қора молларнинг ичида оласи ҳам бўлади. Аммо уларнинг кўпи зотдор. Ана ўшанақасидан боқиш керак. Янги туғилгани ҳам тезда ўзингизга ўхшаган **«сўқимдай»** бўлади-қолади.

АБУЛҚОСИМ АКА: Сизга ўхшаб, ҳар кимга **«Сурлик қилиб, ўшанақа зотларни менга ҳам беринглар»** деб, кўчама-кўча сарсон бўлар эканман-да...

ЭРКИН АКА: Мени ҳали ундайсан, ҳали бундайсан деб, кўпам камситаверманг, ака. Ахир бир кунмас бир кун сизни **«тузлаб»** кетишим бор. Ҳа, мен билан сал ўйлашиб гаплашинг бундан кейин.

АБУЛҚОСИМ АКА: Мени ҳам анойилардан деб, ўйлаяпсиз шекилли. Гўшт, сут топширишнинг уддасидан чиқмасангиз, албатта **«Терингизга сомон тиқаман қўяман».**

ЭРКИН АКА: Ҳа, майли пешонада борини кўрарман. Олдин ўз ишингизни билинг. Чорвани боқолмаяпсиз, кўрганлар **«Мол эгасига ўхшар экан-да»** дейишмасин.

АБУЛҚОСИМ АКА: Сиз янглишяпсиз чоғи. Мен сиз айтган ундай одамлардан эмасман. Мен ҳеч қачон молларимни сизга кўрсатмайман. Сизнинг кўзингиз бор, кўзингиз. Бир қарашдаёқ нечта **«Молимнинг бошини едингиз-қўйдингиз».**

ЭРКИН АКА: Ҳадеб катта кетаверманг. Йилнинг охирида, сиз билан кўпчилик олдида ҳисоб-китоб қиламан. Тағин пайтавангизга қурт тушиб **«Бузоқнинг югургани сомонхонагача»** бўлиб қолмасин.

АБУЛҚОСИМ АКА: Бу гапингизга ҳеч ким ишонмайди. Ўзингиз қолоқ одамсиз. Ишни билмайсиз. **«Еб туриб, маърайдиганлардансиз».**

ЭРКИН АКА: Иштаҳам яхшида. Сиз ҳам мендан асло қолишмайсиз хўраликда. Ўзингизга берилганидан ташқари, ёниздагиларникини ҳам еб, **қўйиб, бўкиб ўтирибсизку!**

Абдулла ТОЛИПОВ.

УЧРАШУВДА ҚИЗГА «ОХИРИ СИЗМИ», ДЕБМАН

Ҳажвия

Бир файласуф «XX аср атом асри» деган экан. Бу қанчалик тўғри ёки нотўғрилигини билмадим-ку, бироқ ҳозир бу гап модадан қолди чоғи. Бундан бир неча йил бурун бир қизиқчи дўстимиз замонанинг зайлига қараб «Тижорат асри» деганини ёдимда. Бунда озгина жузъий хато бор, яъни, «Тижорат даври» деса тўғри бўлар...

...Мен эса сизларга ана шундай даврлардаги «навбатлар» ҳақида гапириб бермоқчиман. Ўзим ҳозир «ВТЭК» деган жойда «комиссияда» навбатда турибман. Шу навбатим келгунча очиғи сизларга бир юрагимни очмоқчиман. Тўғри «навбат»деган нарса авваллари ҳам бор эди, бироқ жуда ибтидоий кўринишда эди. Гапнинг индаллосини айтганда безор,зада бўлганим ана шу «навбат» деган нарса мени адойи тамом қилди...

Эсласам оёқ-белларим зирқирайди. Оилада чаққон бўлганим учунми уйдагилар ҳар хил навбатларга мени балогардон қилишарди: «Обид, нон опке», «Обид, арзон картошка кепти, бор опке», «Обид, саҳарлаб сутга чиқишни унутма», «Обид, магазинда бизнинг кунимиз, нима берса опкевургин!»

Айтишга осон, лекин туришлари бор, қоққан қозиқдек серрайиб, сарғайиб кутишлари бор. Турган жойингда каллаларни санайсан: бир, икки, ...ўн икки. Бир соат ўтиб яна санайсан каллаларни: бир, икки. уч. ...ўн бир, ўн икки, ўн уч. ...Оббо, нега камаймайдия! Ярим соат ўтиб яна санайсан...ўн бир... Вой-бў, портлаб кетай дейсан. Бу болалаган навбат бўлади. Бундай навбатдан худо асрасин.

...Ҳаммасидан тилла магазинда навбатда турмагин экан. Навбатинг келгунча кўзингнинг нури сотувчи санаётган пулларга термулавериб тамом бўларкан. Тағин ҳар бир навбати келган шап этказиб даста-даста пулларни ташлайди. Сотувчи санайверади,яна қайтадан санайди. Адашиб кетса ҳаммасини бошқатдан бошлайди. Агар у пуллар беш сўмлик бўлса, худо берди... Энг алам қиладигани жилиб-жилмай минг машаққатда қаричма-қарич ишғол қилиб навбатинг келганда сен кутган буюм тугаб қолгани чатоқ.

Навбатларда тураверив «навбат» касалига йўлиқдим. Кулманг! Ҳа, шунақа касал бўларкан. Кўча-кўйга чиқсам беш-олти одам тўпланиб турганини кўрсам бас, югуриб бориб «Охири ким» деб қўяман. Нима сотилаётганини билсам-билмасам, олсам-олмасам одамлар тўдасидан-тўдасига ўзимни уриб навбат олиб қўяман....Яқинда уйдагилар: «Обиджон, эртага палон паркка, палон соатга бориб палончининг қизи билан гаплаш, ёқса уйланасан», дейишди. Суюниб кетдим. Негаки уйланишга навбатим кеп қопти. Айтилган жойга бордим. Учрашдик, бирам кўҳликкина қиз экан. Ағдан-бағдан гаплашиб, ўрганиш қурсин, «охири сизми» деворибман.

— Йўқ, мендан кейин икки укам, бир синглим бор, — деди. ...Қисқаси ёқишга ёқдию, бироқ унинг навбати келмаган экан. Ўртада «ўтириб қолган» опаси бор экан. Опасининг бахти очилишини кутаяпмиз...

Хуллас, навбатга тур-турлардан охири оёқда туролмайдиган бўп қолдим. Дўхтирга борсам:

— Укам, оёқда тик туриб ишлайсизми? — деди.

— Йўқ, ҳар хил навбатларда тураман. — дедим.

Ҳарчанд куйиб-пишмай оёқ оғриғини навбатларда туриб орттирганимга ишонмади. «ВТЭК»ка қоғоз берди, «комиссия» текширармиш, ногиронлик бериши мумкин эмиш. Аммо у жойдаям «навбат» катта бўларкан. Ҳозир шу ерда навбатдаман...

...Хуллас оғайнилар, сизларга маслаҳатим: навбатдан сақланинг! Ҳар хил ҳуда-беҳуда навбатлардан тийилинг. Ия, ҳов нарёғда мунча одам кўп? Борай-чи нима гапийкин. ...Ҳў, оғайнилар, нега тўпланиб турибсизлар, охири ким?

Ғанимирзо ЖЎРАЕВ.

МУСАВВИР ТАБАССУМИ

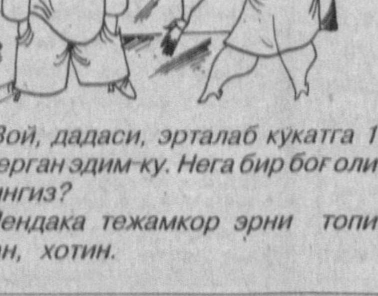

— Вой, дадаси, эрталаб кўкатга 10 сўм берган эдим-ку. Нега бир боғ олиб келдингиз?

— Мендака тежамкор эрни топиб бўпсан, хотин.

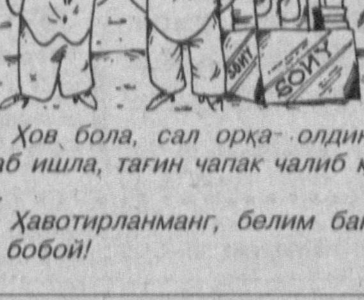

— Ҳов бола, сал орқа- олдингга қараб ишла, тағин чапак чалиб қолма...

— Ҳавотирланманг, белим бақувват, бобой!

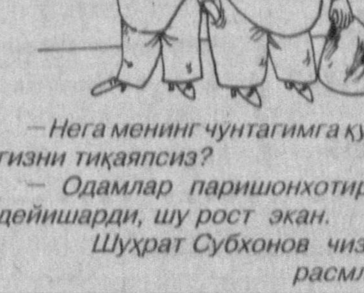

— Нега менинг чўнтагимга қўлингизни тиқаяпсиз?

— Одамлар паришонхотирсан, дейишарди, шу рост экан.

Шуҳрат Субхонов чизган расмлар.

Қувноқ шеърлар

ТЎҚҚИЗ-ТЎҚҚИЗ

Овсинжон, ҳой овсинжон,
Тандирингиз каттами?
Ёпар бўлсак бир йўла,
Нечта ноним кетади?
Унчалик катта эмас,
Ўзимизга етади,
Бир ёпишда икки тўққиз,
Яна ута кетади!
Шунинг учун овсинжонлар
Йўқласалар маърака,
Тўққиз-тўққиз тайёр қилар
Кўрсин дея барака.
Тўққиз сомса, тўққиз кабоб,
Тўққизтадан норини,
Боргандан сўнг олиб борай
Кўриб қўйсин боримни!
Тўқшадилар яна унга,
Кимхоб, шоҳи, атласин.
Паст кетибди шунисига —
Кўрган тағин демасин.
Яхшиямки, овсинларнинг
Тоғораси бўлади.
Тўққиз-тўққиз борган жойда
Дастурхонлар тўлади.
Тўққиз-тўққиз сир-асрорки,
Хотин-халаж билади.

БАЛИҚСИМОН ОДАМЛАР

Айримлар бор елим балиқ сингари.
Уйлардан чиқмайдилар ташқари.
Бирор жойга таклиф қилса бормайди,
Уйларига борар бўлса боқмайди.
Қўрқадилар қўшилгани одамга,
Пана жойни кўзлашади ҳар дамда.
Эртаю кеч ўзларини ўйлайди,
Шунинг учун меъдалари тўлмайди.
Яшайдилар эгаллаб бир қафасни,
Ҳатто ўлчаб оладилар нафасни.
Ўйлашмайди кенгга, олам кенг бўлур,
Тенг еганнинг насибаси тенг бўлур.
Сиқилманглар, бўлиб худди итгидай,
Кулиб юринг, бахтин топган йигитдай.
Бир бурчакда меҳр ила шафқат кутманг
Одам қадри одам билан — унутманг!

Ортиқбой ЮСУПОВ.

Олий ўқув юртларида

ИЖОДИЙ РУҲДА ЎТДИ

Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университетида моҳир сўз устаси, машҳур романнавис Абдулла Қодирийга бағишланган адабий-бадиий кеча бўлиб ўтди.

Тадбирни университет немис филологияси факультети декани, филология фанлари номзоди, доцент Шавкат Каримов очиб, хорижий мамлакатларда Абдулла Қодирий ҳаёти ва ижодининг ўрганилиши, адиб асарларига қизиқиш ортиб бораётганлиги тўғрисида гапирди. Филология фанлари доктори, профессор, адабиётшунос олим Шавкат Холматов Абдулла Қодирийнинг ўзбек адабиётида тутган ўрни ҳақида сўзлади. Немис тили факультетининг иккинчи курс талабаси Ойбек Хушбоқов «Абдулла Қодирий асарларида миллийлик ва ўзбекона лутф» мавзусида сўзга чиқди. Ўзбек тили кафедрасининг мудири, филология фанлари номзоди, доцент Аминжон Маматов эса адиб асарларининг ёш авлодни тарбиялашдаги беқиёс аҳамияти, ёшлар ёзувчи асарларидаги қаҳрамонлардан ибрат олишлари хусусида сўзлади. Бундай тадбирлар ўтказилиши ёшларни замонамизга мос руҳда тарбиялашда муҳим аҳамият касб этишини таъкидлади.

Кечада иштирок этган университетнинг инглиз, француз, олмон тили ва таржимонлик факультетларининг талабалари Абдулла Қодирий асарларидан парчалар ўқийиб беришди, ёш қаламкашлар эса адибга бағишлаб ёзган шеърларидан намуналар ўқишди. Француз тили факультетининг бадиий ҳаваскорлик жамоаси ўзларининг ёқимли куй-қўшиқлари ва рақслари билан кеча қатнашчиларини хушнуд қилишди.

Ҳусанбой ТОЖИМАТОВ.

ҚИЗИҚАРЛИ УЧРАШУВ

Йўлдош Охунбобоев номли тиббиёт билим юртида Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театрининг бир гуруҳ истеъдодли актёрлари билан ижодий учрашув кечаси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон халқ артистлари Зикир Муҳаммаджонов, Ёқуб Аҳмедов, Риҳси Иброҳимова, Толиб Каримов, Эркли Маликбоева, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Эркин Комилов, Гавҳар Зокирова, Пўлат Носиров, артистлардан Жамшид Зокиров, Фатхулла Мақсудов, Шоҳида Исмоилова ҳамда «Қизиқчи-91» танлови совриндори Тоҳир Саидовлар қатнашдилар.

Кечани билим юртининг директор ўринбосари Ғани Тасхўжаев очгач, Зикир Муҳаммаджонов йиғилганларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтариб, Улуғбек ва А.Навоий монологларини ўқиб берди. Сўнг театрнинг бош раҳбари Ёқуб Аҳмедов театр жамоасининг ҳозирги кундаги вазифалари ва келгусидаги режалари ҳақида тўхталиб ўтди.

Учрашувнинг биринчи қисми «Актёрлар билан мулоқот» мавзусида бўлди. Ва бунда талабалар ўзларини қизиқтирган саволлар билан хоҳлаган актёрларига мурожаат қилишди. Тадбир сўнгида эса бир нечта спектакллардан парчалар ижро этилди. Талабалар санъаткорларнинг чиқишларини қарсаклар билан кутиб олдилар.

Насиба МУҲИБОВА.

Пойтахт театрларида

ЯНГИ САҲНА АСАРИ

Аброр Ҳидоятов номидаги ўзбек давлат драма театри жамоаси ўз репертуарини янги-янги, замонавий мавзудаги асарлар билан бойитиб, томошабинларга ҳавола этмоқда. Шу кунларда санъаткорлар Ботир Муҳаммадхўжаевнинг «Қитмир» комедияси устида қизғин иш олиб боришмоқда.

— Бу асарда, - дейди театрнинг бош режиссёри, айни пайтда «Қитмир»ни саҳнага олиб чиқаётган Ўзбекистон халқ артисти Баҳодир Йўлдошев, - кўп қаватли уйларда яшашнинг ўзига яраша ташвиш-муаммолари қизиқарли қилиб тасвирланган. Ундаги бош қаҳрамон Тоҳирнинг ролини кўпчиликка яхши таниш, машҳур қизиқчи Обид Асомов ўйнамоқда. Шунингдек Азиза Бегматова, Равшан Солиҳов каби иқтидорли артистлар ҳам мазкур спектаклда қатнашмоқдалар. Асарни шу йил март ойининг бошларида томошабинлар ҳукмига ҳавола этишни мўлжаллаб турибмиз.

Музаффар ТУРОБОВ.

Инсонийлик фазилатлари

ҚАДР-ҚИММАТ ОРТАВЕРСИН!

Республикамиз мустақил бўлганидан сўнг аждодларимиз қадриятлари: бир-биримизга меҳр-оқибат, қадр-қиммат, ҳурмат-иззат кундан-кунга ортиб бормоқда. Бундай ижобий хислат ва фазилатларни кўриб ич-ичингдан қувонасан, киши.

Искандархон исмли маҳалладош синфдошим билан мана эллик йилдан бери қалин дўстман. Чунки, бу инсон кекса-ю ёшга, қариндошу бегонага бир хил муносабатда бўлиб, яхши хулқ билан қўлидан келганича эзгуликка бош қўшади.

Олий шифокорлик масканида ўқиб юрганида, 20 ёшлигидаёқ падари бузрукворидан ажралиб қолган эди. Раҳматли Рафиқ Қори ака меҳмондўст, етим-есирларга дил-дилдан ёрдам беришлари одат эди. Негаки, қўллари ниҳоятда очиқ инсон эдилар. Аммо Рафиқ Қори ака Искандархондек олижаноб, танти, 4 ўғил, 3 қизининг бахтини кўролмай кетдилар. От изини той босар, деганларидек, Искандархон ўз укалари ва сингилларини отадек меҳр билан ўз қанотига олди. Унинг сўзига қулоқ солган укалари кам бўлмадилар. Иноқ- аҳил ака-укаларни кўриб, қадр-қимматни ўзларига жо қилган бундай инсонларга ҳавас қиласан, киши.

Аммо шундай ака-укалар ҳам борки, гўё ораларидан қора мушук ўтгандай. Бир-бирларини ҳаттоки бетларини кўришга ҳам тоқатлари йўқ.

Бир ака-укани биламан. Буларнинг оналари бир, оталари бошқа-бошқа. Иккиси ҳам ўзига тўқ, анча обрўли кишилардан. Нима бўлди-ю, ака тўсатдан қамалиб қолади. Бундай оғир кунда ука акасининг катта ўғлини ёнига чақириб:

— Ука, ўзимнинг ўғлимдаксан. Аданг яқин ўртада озодликка чиқиб қолар. Шунинг учун тўғри йўлдан юргин, ёрдам керак бўлса, ҳеч иккиланмай, уялмай келгин, — деди.

Аммо бу гапни аканинг умр йўлдоши ҳамда ўғли нотўғри талқин қилиб: «Сенга биз ялинамизми? — деб гина-кудуратга ўтиб олишди. Ота қамоқдан чиқиб укага нисбатан тўнини тескари кийиб, муомала қила бошлади. Орадан неча йиллар ўтдики, муносабат совуқлигича қолди.

Ука эса ака меҳрига қониқиш мақсадида тинмай йўл ахтарди. Ўртага одам қўйди. Совға-салом юбориб турди. Ниҳоят кўп ўтмай дардга чалиниб қолди. Умрининг охирги кунида ака дийдорига тўйиш учун меҳрибонларидан бирини унинг уйига юборди. Кек сақловчи, инсонийликни унутган ака ўз жигарининг охирги иссиқ дийдорини кўришга ҳам келмади. Интизор кўзлар юмилди. Тошмеҳр ака жанозада ҳам, маъракада ҳам ўзини кўрсатмади. Инсоф берсин, шу зикр этилган ака-укаларга.

Замонамизда инсонийлик фазилатлари қарор топиб, яхшилар кўпаяверсин! Кундан кунга меҳр-оқибат, қадр-қиммат ортаверсин!

Омон САЙДАМИНОВ,
муаллим.

ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

Бугунги кунда давлатимиз юзлаб хорижий мамлакатлар билан иқтисодий ва маданий алоқалар ўрнатган. Бу ўз навбатида, халқимизнинг мазкур мамлакатлар тилларидан хабардор бўлишини тақозо этади. Шу ўринда шаҳримиздаги Саъдулла Исматов номли 141-ўрта мактабда инглиз, немис ва рус тилларига бағишланган дўстлик кечаси бўлиб ўтгани диққатга сазовордир.

Саҳнада мазкур тилларда шеърлар, қўшиқлар, мақоллар янгради, интермедиялар қўйилди. Кечани ташкил қилишда ўқитувчилардан Шоҳиста Қодирова, Ноиба Муллажоновапарнинг ҳиссаси катта бўлди.

Ўқувчилардан Умида Эшонжонова, Сайёра Мақсудова, Гулноза Исматуллаева, Камола Жўраева, Фарҳод Жалиловларнинг чиқишларида жаҳон тилларини мукаммал ўрганаётганликлари сезилиб турди.

Ўрозгул АҲМЕДОВА.

Соғлом авлод учун

ДАВОЛАНИБ, БИЛИМ ОЛИШАДИ

Пойтахтимиздаги «Ўзбекистон 15 йиллиги» номли сиҳатгоҳдамиз. Бу кўҳна шифо маскани кейинги пайтда ўз кўркини йўқота бошлаган эди. Бино эскирган, жиҳозлар ҳам янгиланишга муҳтож бўлиб қолганди.

Бундан олти йил илгари Лаъли Солиҳова бош шифокор бўлиб иш бошлади-ю, бу ердаги аҳвол бутунлай ўзгариб кетди. Жамоа унинг раҳбарлигида сиҳатгоҳнинг аввалги довруғини тиклаш, кўз қувонадиган даражага келтиришга қарор қилди. Бугунги кунга келиб уч қаватли кўркам бино ва бўлинмалар тўла таъмирдан чиқарилди. Кенг ва шинам муолажа хоналари, ўйингоҳлар замонавий жиҳозлар билан таъминланди. Ойнаванд жавонларга териб қўйилган хилма-хил ўйинчоқлардан болалар баҳраманд бўлишяпти.

Сиҳатгоҳ асосан болаларнинг юрак-қон томирлари, томоғи ва ревматизми касалликларини даволашга мўлжалланган. Шуни эътиборга олган ҳолда физиотерапия ва жисмоний тарбия хоналари замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Ҳар бир қаватда дам олиш хоналарининг ташкил этилиши, малҳам гиёҳлар билан даволаш, парафин, уқалаш хоналарининг ва чўмилиш ҳавзасининг ишга туширилгани ота-оналарни ҳам чексиз қувонтирди.

— Биз болаларнинг руҳий оламига киришга ҳаракат қилаяпмиз, — дейди биз билан суҳбатда Лаъли опа. — Нозик ниҳолни авайлаб, парвариш қилаётган киши кичкинтойларнинг интилишлари, қувонч-у ташвишларини англаган ҳолда дардларига малҳам бўлиши керак. Машғулотлар кўпроқ ўйин тарзида ўтиляпти. Шундай қилинганда болалар зерикмайди, толиқиб қолмайдилар. Даволаш билан бирга болалар 2—8-синфлар дастури бўйича ўқитилаётгани ота-оналар учун қулай бўлиб, уларнинг ўз фарзандларидан кўнгиллари тўқ. Шифокорлардан Шавкат Мақсумов, Лайло Шамсиева, Дилором Расулова, Мавлуда Қодировалар, катта ҳамшира Мамлакат Муҳиддинова, ҳамширалардан Муппарраҳ Даминова, Раъно Саидкаримова, Маъфура Муҳитдиновалар сидқидилдан меҳнат қилишаётгани билан бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Даволанаётганлар бўш вақтларини сермазмун ўтказишлари учун Республика болалар ижодиёти маркази билан шартнома тузилган. Унга кўра тўқувчилик, рассомчилик, кулолчилик ва графика бўйича тўгараклар ташкил қилинган.

Тўгараклар ишини кузатар эканмиз, барча ишда бош-қош бўлиб юрган сиҳатгоҳдаги мактабнинг илмий бўлим мудири Тўлқин ака Исмоиловни суҳбатга тортамиз:

— Мактабимизда 23 та олий маълумотли ва битта ўрта маълумотли ўқитувчи-тарбиячилар кундуз куни болаларга билим бериб, тунда навбат билан ётоқхоналарда бўладилар — деди у. Дарс жадвали шундай тузилганки, даволанишга халақит бермайди. Сўнгги йилларда ўқитувчилар жамоаси ёшарди. Собир Орифжонов, Лидия Широкова каби кўп йиллик иш фаолиятига эга бўлган тажрибали ўқитувчилар қаторида Феруза Муқимова, Галия Мусаева каби билими кучли, ҳаракатчан, ижодкор ўқитувчилар сафи кенгаймоқда.

Хуллас, бу шифо масканида қулайликлар, замонавий асбоб-ускуналар, жиҳозлар, хоналарнинг орасталиги, қўли енгил шифокорларнинг фидойилиги беморларнинг тезда шифо топиб кетишларида муҳим омил бўляпти.

Дония ЗОКИРОВА.

СУРАТЛАРДА: сиҳатгоҳ ҳаётидан лавҳалар.

Зуҳрилла Шамсиев олган суратлар.

Мутахассис тушунтиради

БОЛАНГИЗНИНГ ҚОМАТИ БЕНУҚСОНМИ?

Маълумки, мактабгача бўлган даврда болалар жисмоний ва руҳий жиҳатдан шаклланадилар. Шунинг учун боғчалардаги тарбиячилар, қолаверса ота-оналар жисмоний тарбия машғулотлари тўғри ташкил этилишига эътиборни қаратишлари лозим. Мутахассисларнинг фикрича, республикамизда болаларда қоматнинг нотўғри ривожланиши юқори даражада. Одатда бел, қорин, бўйин, кўкрак қисмлари тўғри тутилмаслиги, юраётганда бош эгилиб, елка чиқарилиши ҳолатларига дуч келинмоқда. Болалар гавдаси олди ёки ён томондан кўздан кечирилганда елкалар керилган, умуртқа поғоналари бироз букчайган бўлади. Бола икки қўлини осилтириб турганда бел қисмидан икки биқини ўртасида учбурчак ҳосил бўлади. Умуртқа поғонаси қийшайиши унинг нормал ўсишига таъсир қилади. Танадаги бундай нуқсон мактабгача ёшдаги болаларнинг 1,5 фоизида учраши кузатилмоқда.

Унинг келиб чиқиш сабаби, асосан болаларда ҳаракатнинг етарли эмаслиги, тиббий кўрикдан ўз вақтида ўтилмаслиги, шунингдек, овқатланиш, дам олиш, чиниқтириш ҳамда жисмоний соғломлаштириш ишларига кўнгилдагидек эътибор берилмаётганидадир. Тез-тез шамоллаш ва юқумли касалликлар билан оғриш ҳам тананинг заифлашувига, бу эса жисмоний ривожланишнинг ёмонлашувига олиб келади. Ўз вақтида эрталабки бадантарбия машқлари, махсус жисмоний тарбия машғулотлари, турли соғломлаштириш тадбирлари ўтказиб борилса, болалар мушакларини мустаҳкамлайди, қомат бузилишининг олдини олади.

Бундай ҳолатнинг яна бир тури ясси оёқликдир. Бу оёқ панжасининг бойлам мушаклари заифлиги натижасида юзага келади. Бунинг олдини олиш учун оёқ панжасини мустаҳкамлашга мўлжалланган машқларни бажариш зарур. Шу мақсадда болалар оёқ учида яланг оёқ машқларини бажаришлари талаб этилади. Болаларнинг кўпроқ қуёш ванналари қабул қилишларига эътибор бериш керак. Бундан ташқари махсус жисмоний тарбия машқларини бажариш, таг чарми эгилмайдиган қаттиқ пойабзал кийиб юриш яхши самара беради.

Мавлуда ИСЛОМОВА,
Республика ўқув-услубиёт маркази мактабгача тарбия бўлимининг 1-тоифали услубчиси.

Шундай хизмат бор

ЎЛИМ БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

...Бир йиллик қидирув ниҳоясига етди. Хавфли жиноятчилар қўлга олинди. Ўқотар қуроллар билан шайланган тўдани таслим этиш осон кечмади. Улар яширинган уй қуршаб олинди. Лекин хонага бостириб киришнинг иложи йўқ эди. Ваҳимага тушган жиноятчилар жон сақлаш учун ҳеч нарсадан тойишмасди. Гўё шунинг исботидек ойна деразаларидан аҳён-аҳёнда бўлсада ўқ отилиб турарди. Тўда билан олиб борилган музокара ҳам иш бермади. Энди ўзни ўққа уриб бўлсада жиноятчилар билан юзма-юз олишишдан ўзга чора йўқ эди.

— Гап шу. Аста йўлакка кирамиз-да, лўм билан уриб эшикни бузамиз. Бу ишни тўрт киши бажаради. Қолганлар ойна томондан ўқ отиб тўда диққатини ўша ёққа жалб этиб туради. Акс ҳолда жиноятчилар эшикдан чиқиб, томга яширинишлари мумкин. Унда имкониятни қўлдан бериб қўямиз. Лекин эҳтиёткорлик билан иш тутилсин.

Тезкор гуруҳ раҳбари, подполковник Толибжон Сиддиқов шундай кўрсатма бериб ҳатто ким, қаерда туришигача тушунтирди.

Уч йигит билан ўзи эшикка яқинлашди. Қўлидаги лўм билан бир зарба урди. Эшикда пайдо бўлган туйнукни кўриб саросимага тушган жиноятчилар кетма-кет ўқ уза кетишди. Шундоқ ёнгинадан визиллаб ўтган ўқ йўлак деворига урилиб пастга шўнғиди. Бироздан сўнг мўлжалга урилган иккинчи зарбадан кейин эшик қаноти синиб тушди. Йўл очилди. Энди ичкарига тирқишдан кириш мумкин эди. Бироқ отишма кучайиб кетганди. Иложи борича жиноятчиларнинг «қитиқ пати»га тегиш, шу усул билан уларни беҳуда ўқ сарфлашга мажбур этиш керак эди. Ахир қуроллардаги ўқ ҳисоблоғлиққу. Бунақа отишмада ҳа демай ўқлари тугаши аниқ.

Шу ниятда эшикнинг қолган қисмига яна бир зарба урилди. Энди у бутунлай қулаб тушди. Чанг-тўзон кўтарилди. Жиноятчилар тамом довдираб қолишди. Бундан фойдаланиб Толибжон ўзини ичкари урди. Шу зумда боши устида ўқ визиллади. Шерикларидан кимдир бир жиноятчининг қўлидаги тўппончани уриб туширди. Учинчи ва тўртинчи киши эса қолган икки жиноятчига баравар ташланишди. Яна бир-икки марта отилган ўқ хайрият беҳуда кетди. Толибжон ҳам, шериклари ҳам унга чап бериб қолишди.

Юзма-юз олишув бошланди. Жиноятчиларнинг бирининг қўлида пичоқ ярқиради. Кейин у қон аралаш осмонга кўтарилди. Толибжон шерикларидан бири яраланганини аниқ сезди. Шу орада ташқарида қолган йигитлар ҳам бостириб киришди-ю, ола-тасир билан жиноятчиларни қўлга олишди.

Шундай қилиб газандалар тўдасининг уч бошлиғи таслим бўлди. Олишувда тезкор гуруҳнинг бир аъзоси енгил яраланди, холос. Қолганлар эса омон-эсон эди. Бир зумда қўллари кишанланган жиноятчилар машинага чиқарилди. Ички ишлар бошқармаси биносига яқинлашганларида кун ёриши келарди.

Толибжон бошлиқ билан телефон орқали уланиб воқеани тушунтирмоқчи эди. Бироқ гўшакни кўтарган бошлиқ биринчи бўлиб сўзни илиб кетди.

— Сиддиқов, тезда олдимга киринг.

Гўшакдан узун-қисқа гудоклар эшитилди. «Тинчликмикан», хаёлидан ўтказди Толибжон. Бир муҳим гап борга ўхшайди.

У анча толиққан бўлса-да бошлиқ хонасига дадил кириб борди.

— Сиддиқов, йигитларингиз шу ердами, — иккинчи телефонда гаплашаётган бошлиқ бошини кўтармай сўради Толибжондан.

— Ҳа, шу ерда, ўртоқ полковник. Ҳозиргина вазифани бажариб қайтдик. Тўда бошлиқлари қўлга олинди.

— Майли, тафсилотини кейин айтиб берарсиз. Яна бир муҳим топшириқ чиқиб қолди. Йигитларингиз билан ҳозироқ жўнашингизга тўғри келади. Бошқа гуруҳни чақиргунимизча вақт ўтади. Ҳозиргина Юнусободнинг 15-мавзесида одам ўлдирилган. Телефонда айтишларига қараганда қотиллар икки киши эмиш. Улар Новосибирскдан келган экан. Демак, шаҳарни яхши билишмайди. Шундай экан ўша атрофда санғиб юрган бўлишлари мумкин. Ҳозир зудлик билан қидирувни бошлаб юбориш лозим. Ҳа, айтиб қўяй. Улар қуролланган. Эҳтиёт чораларини кўринг.

Одам ўлдирган жиноятчи «Мана, мени ушла» деб ҳеч қачон катта кўчада юрмайди. У пастқам йўллар, уйлар орқасидан паналаб ўтади. Шу фикрда Толибжон Юнусобод даҳасига етганда ҳайдовчидан чапга бурилиб уйлар оралаб юришни буюрди. Бу орада кун ғира-ширалаб қолди. Энди чироқсиз ҳам анча-мунча жойни кўрса бўларди. Шу вақт гуруҳ аъзоларидан бирининг кўзи зовур бўйида ярим яланғоч ўтирган кишига тушди. Машина рули ўша томон бурилди. Хавфни сезган шахс зовурда чўмилаётган шеригини ташлаб қочди. Лекин тезкор гуруҳ бир сонияда уларни қўлга олди. «Меҳмон»лар йўлнинг ўзидаёқ қилмишларига иқрор бўлишди.

Суҳбатимиз шу ерга етганда узилди. Жиринглаган телефон гўшагини кўтарган Толибжон бироз қулоқ тутиб турди-да, кейин бизга қаради.

— Бошлиқ ҳузурига чақиртиряпти. Муҳим топшириқ бор эмиш. Қолганини кейин бафуржа гаплашамизда энди. Кечирасиз, хизматчилик...

Орадан ҳафта ўтиб у билан яна учрашдик.

— Бу ғал муҳим топшириқ йўқми, ишқилиб.

Кулишдик.

— Асли андижонликман, — дейди у саволимизга жавоб бера туриб. — Отам-онам колхозчи ўтган. Ўнинчи синфни ўзимизнинг қишлоқ мактабимизда битириб, 1961 йилда Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтининг француз тили факультетига ҳужжатларимни топширдим. Учинчи курсда ўқиётганимда ҳарбийга чақиришди. Хизматни Германияда ўтадим. Шу сабаб бўлди шекилли менда милицияда ишлаш фикри туғилди. Қайтиб келгач милиция мактабига ўқишга кирдим. Ишни ҳудуд нозирлигидан бошладим. Бу орада Тошкент Давлат университетининг юридик факультетини сиртдан тугатдим.

Кейин мени Юнусобод тумани ички ишлар бошқармасининг жиноят-қидирув бўлимига ишга таклиф этишди. 26 йилдан бери шу ерда ишлайман. Бу давр мобайнида кичик лейтенантликдан подполковник даражасигача кўтарилдим. Ўтган йили мен бошчилик қилаётган тезкор гуруҳ шаҳар туманлари ичида биринчи ўринни эгаллади. Ўзим республика Ички ишлар вазирлигининг уч марта фахрий ёрлиғини олишга муяссар бўлганман. Медаллар ҳам қўша-қўша. Оилаликман. Бешта болам, учта набирам бор. Ўғил-қизларим турли касбларни танлашган. Ҳамма гап шу.

— Кечирасиз, агар сир бўлмаса айтингчи, ўтган гал бошлиқ сизни нимага чақиртирган экан?

— Машина ўғриларини қўлга олишимиз керак экан. Бир ҳафта изқуварлик қилиб кеча уларни Ғазалкентдан ушлаб келдик.

— Яқинда яна бир жиноятни фош этдик, — дейди Толибжон. — Қурбонов деган шахс бошчилик қилаётган тўда бир неча йиллар давомида ўғирлик, талончилик, босқинчилик билан шуғулланиб келган. Ашаддий жиноятчилик кўчасига кирган гуруҳ аъзолари ўз «фаолиятлари» давомида бир неча марта бегуноҳ кишиларни ўлдириб, қўлларини қонга ботиришган.

Ўша вақтда бу ҳақда шаҳарда ҳам анча шов-шув бўлганди. Тўдани назорат қилиш ва уларни жиноят устида қўлга тушириш туман жиноят-қидирув бўлимининг Толибжон Сиддиқов бошлиқ тезкор гуруҳига топширилди. Йигитлар жиноятчиларни тўла фош этиш ва тўда аъзоларини яқиндан билиб олиш мақсадида арқонни узун ташлашди. Сирларидан воқиф бўлишгач, биринчи бўлиб Қурбоновни қўлга олиш чорасини кўришди. У яшаб турган уйга бир неча бор бостириб киришди. Аммо ҳар гал Қурбонов бўлмасди. Ҳийла ишлатишга тўғри келди.

— Хонага бостириб кирдик, — дейди Толибжон сўзини давом эттириб. Қурбонов жуфтакни ростламоқчи бўлди. Кейин иложи бўлмагач пичоқ билан бизга ташланди. Хуллас шу куни уни қўлга олдик. Тўданинг аъзолари ҳам бирин-кетин тумшуғидан илина бошлашди. Кўп ўтмай Қурбонов тўдасининг «фаолиятига» чек қўйилди.

Мен хизмат қилаётган Юнусобод тумани жиноят-қидирув бўлими бир йилда 385 та жиноятни фош этибди. Бу айтишга осон, албатта. Лекин уларнинг кўпчилигида йигитларимиз бир неча бор ўлим билан юзма-юз келишди. Ўзим елкамдан пичоқ еб, оёғим синиб касалхона тўшагида бир неча ой михланиб ётдим. Фақат мени бир нарса хурсанд қилади. У ҳам бўлса халқимиз осойишталиги йўлида хизмат қилаётганим. Мана шу хизматим билан мустақил Ўзбекистон Республикаси осойишталигини сақлашда қўшаётган кичик улушим билан фахрланаман.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Йиллар қатидаги сирлар

БРЭНДОН ЛИНИНГ ШУҲРАТИ ВА ЎЛИМИ

У Ҳамлетни ўйнашни орзу қиларди. Актёрлик маҳоратига қўйиладиган талаб унинг учун доимо ўзгаларникидан-да юқори эди. У ҳам барча машҳур «Юлдуз»ларнинг фарзандлари сингари икки йўлдан бирини танламоғи лозим: ё кўпчилик каби оддий ҳаёт кечириши ёки машҳур ота-онасининг кўмагисиз, бутун умр уларнинг даражасига эриша олишни исботлаши керак эди. У — Брюс Лининг ўғли эди. Афсуски, Брэндон Ли шуҳрат ва иқтидорда отасига тенглаша олмади. Фақатгина актёрга хос суратга олиш майдончасида топган бемаҳал ўлими билангина отасига ўхшади, холос...

***

«Қарға» фильми суратга олинишидан бир неча кун илгари дўстларидан бири бош ролнинг ижрочиси Брэндонга деди: «Биласанми, фильмда жуда кўп хавфли саҳналар бор экан, уларнинг бариси зиёнсиз ўтишига ишончинг комилми?» «Ҳаммаси жойида бўлади, саҳналаштирувчилар томонидан барча зарур чоралар кўрилган»,— дея жавоб берганди ўшанда 28 ёшли актёр.

...Умрининг энг охирги куни Брэндон Вилмингтондаги соғломлаштириш клубига бироз машқ қилиш учун борди. Янги фильм устида давом этаётган уч ойлик бетиним ва машаққатли меҳнат ўз таъсирини кўрсатган — Брэндон анча ҳоргин кўринарди. Фильм воқеалари деярли ҳаммаси тунда, бунинг устига ёмғирли совуқ ҳавода суратга олиниши лозим эди. Шундай шароитда бош қаҳрамон тез-тез яланғоёқ ва юпун ҳолда кўриниши талаб этиларди. Бутун тун бўйи тинимсиз ишлаган Брэндон эрталаб базўр келиб, тўшакка қулаганича кундузи соат 4 га қадар ухлар, кейин яна иш, шу тариқа ҳафталар, ойлар ўтаверарди.

Режиссёр Алекс Пройас суратга олаётган «Қарға» фильми ёзувчи Жеймс Барнинг шу номли машҳур китоби асосида бўлиб, руҳлар ва ғайритабиий воқеалар ҳақида ҳикоя қиларди.

Машқларни тугаллагач, Брэндон студияга қайтди. Ўша куни олинажак саҳнада Брэндоннинг қаҳрамони ёвуз Фанбоу қўлида ҳалок бўлиши лозим эди. «Қарға»ни тугатгач, актёрни ёруғ кунлар — кинoредактор Элиза Хаттон билан Мехикода бўладиган никоҳ тўйи, истироҳат дамлари кутарди. Аммо ҳаётининг якунига 24 соат қолганлигини...

...Камералар Брэндон Лига қаратилган. Ёвуз Фанбоу ролини ўйнаётган актёр Майкл Масси жуда яқин масофадан унга қарата тўппончадан ўқ узиши лозим эди. Ли кичик портловчи мосламани ушлаб турар, тўппонча отилган заҳоти у ишга тушарди. Умуман, бу саҳна ҳам шунга ўхшаш бошқа кўплаб кўринишлардан катта фарқ қилмасди. Ҳамманинг нигоҳи унга қараган. Мотор...

Ўқ узилиб, портловчи мослама ишлади. Ли йиқилди. Кўриниш муваффақиятли суратга олинди. Аммо Ли дарҳол ўрнидан турмасдан, ўша йиқилганича қимирламай ётарди. Нимадир юз берганини сезиб, ҳаяжонланган томошабинлар югуриб келишди. Кимдир «тез ёрдам»га қўнғироқ қилди. Танида росмана ўқдан ҳосил бўлган жароҳатни кўриб, докторлар дарҳол уни касалхонага жўнатишди. Фожиани эшитган бўлғуси келин ҳам дарҳол учиб келди. Бир неча соат ажал билан олишган Брэндон қайлиғини кўрди-ю, кўзини юмди...

Ушбу фожиадан кейин «Брэндоннинг ўлимида хитой мафиясининг қўли борлиги, ўз вақтида унинг отаси билан ҳам «ҳисоб-китоб» қилган қотиллар Брюс Лининг барча авлодини шундай қисматга маҳкум этганлиги», ҳақида миш-мишлар тарқалди.

Номи ҳозир ҳам миллионлаб мухлислар қалбида ҳаяжон уйғотувчи «суперюлдуз», жанговор кураш устаси Брюс Ли ҳам суратга олиш чоғида вафот этганди. Ўзининг энг сўнгги —«Ўлим билан олишув» фильмини суратга олаётган Брюс, танаффус чоғида оддий аспирин хапдорисини ичиб, кутилмаган ва ғайритабиий ўлим топганди. «Хапдори заҳарланганди» дейишди баъзилар кейинчалик.

Шундан сўнг, орадан 20 йил ўтгач, юз берган фожианинг тафсилотлари бир-бирига нақадар яқинлиги одамларни ҳайратга солди. Бу воқеа бутун кинематография оламида фавқулодда шов-шувга сабаб бўлиши табиий эди.

Текширув ниҳоятда синчковлик билан ўтказилди. Суратлар муҳрланган ҳамма кинотасмаларни таҳлил қилиш, беҳосият тўппончани қисмларга ажратиб ўрганиш натижасида воқеа тафсилотлари маълум бўла бошлади.

Чунончи, тўппончани ишга ҳозирлашда зарур хавфсизлик чоралари кўрилмаган, пахтавон ўқлар орасига ҳақиқийси ҳам «адашиб»кириб қолганлиги аён бўлди. Шунга қарамай, ҳакамлар бу воқеани «соф тасодиф»га йўйган бўлсаларда, барибир ҳақли саволлар туғилаверади:

Нега Брэндонга ўқ ўтказмайдиган камзул берилмаган? Сценарий бўйича, актёрга қарата 20 фут яқинликдан отилса, камзул албатта берилиши лозим. Ёки «қотил»га Брэндонни аниқ нишонга олиш тавсия қилинмаган ҳолда ўқ нега айнан унга қарата отилди? Нега суратга олиш майдончасида бўлиши лозим эса-да, қуроллар бўйича мутахассис кўринмади?

Тасодифлар занжирими — ёки уюштирилган жиноятми?

...У ҳеч қачон бошлаган ишини ярим йўлда қолдирмасди. Брэндон ўзининг 28 йиллик қисқа умри давомида отасининг машҳурлиги соясидан чиқишга тинмай ҳаракат қилди. Юришни ўрганганi заҳоти жанговор санъат билан шуғуллана бошлади. Энг биринчи устози — албатта, отаси эди.

Брюс Лининг вафотидан сўнг, рафиқаси Линда 8 ёшли ўғли ва 3 ёшли қизи Шэннон билан қолганди. Онаси ўғлининг муваффақиятларидан қувониб: «агар отанг ҳаёт бўлганида, сен билан жуда фахрланарди» деб кўп такрорларди.

У фожиавий роллар ижро этишни орзу қилар, лекин отаси очган йўл — шарқона кураш тўғрисидаги фильмларда унинг маҳорати кўпроқ намоён бўларди.

Брэндон биринчи марта кун-фу ҳақидаги фильмда 1985 йили суратга тушди. 1986 йилда эса биринчи марта мустақил роль ижро этди. Шундан кейин кетма-кет «Кичик Токиода очилган карта» (1991), «Тезкор олов» (1992) фильмларида қатнашди.

Брэндон Лининг фожиасидан сўнг фильм ҳомийлари ишни давом эттиришга, фалокатнинг барча сабаблари пухта ўрганилиб, энг сўнгги сўз айтилгачгина фильмни сотувга чиқаришга қарор қилдилар.

Брэндон Ли Сиэтлдаги қабристонга, отасининг ёнига дафн этилди. Мотамнинг эртаси куни унинг 200 га яқин дўсту биродарлари келишиб, хотирасини ёд этдилар. Бу гал фарзандининг доғида куяётган онаси, қайлиғи, жанговар санъат ҳақидаги фильмларни суратга олувчи машҳур режиссёр Стивен Сигал... Уларнинг ҳар бири Брэндоннинг сурати билан қайтдилар.

У ҳаётга отаси очган йўлдан қадам қўйганди, қайтишда ҳам худди ўша йўлдан кетди...

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ тайёрлади.

Бош муҳаррир ўринбосари Солиҳ ЁҚУБОВ

Тошкент оқшоми

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Буюртма Г—0056 •Босмага бериш вақти 11.30. •Босмага берилди. 1 2 3 4 5 6.